БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ҚИЗИЛ ЎЗБЕКИСТОН

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«КИЗИЛ УЗБЕКИСТОН» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР.

42-йил чиқиши № 164 (11.610) | 15 июль, жума 1960 йил. | Баҳоси 20 тийин.

САМАРҚАНД ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИГА ВА ОБЛАСТЬ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИГА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Самарқанд областининг колхозчилари, совхозларининг, РТС ларининг ишчилари ва қишлоқ хўжалик мутахассислари КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми шарафига социалистик мусобақани кучайтириб, давлатга дон сотиш планини 1960 йил 14 июлда муддатидан илгари бажарганликларини зўр мамнуният билан қайд қиладилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Самарқанд областининг колхозчиларини, совхозларининг ва РТС ларининг ишчиларини, партия, совет касаба союз ва комсомол ходимларини эришилган муваффақиятлар билан қизғин табриклайдилар ва улар давлатга қўшимча равишда 5000 тонна дон сотиш юзасидан ўз мажбуриятларини шараф билан бажарадилар ҳамда бошоқли экинларни қисқа муддатда ва сира нобуд қилмасдан йиғиштириб олишни тамомлаш, уруғлик ҳамда ем фондларини тўла ажратиб қўйиш учун ҳамма чораларни кўрадилар, деб қаттиқ ишонадилар.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

ҒАЛАБА РАПОРТИ

Ўзбекистон Халқ хўжалиги кенгашига қарашли корхоналардан 102 таси КПСС Марказий Комитетининг Пленуми очиладиган кунгача етти ойлик планни муддатидан илгари бажарганликлари тўғрисида рапорт бердилар. Мамлакат халқ хўжалиги қўшимча равишда неча юз миллион сўмлик рангли металлар концентрати, электротехника приборлари, қишлоқ хўжалик машиналари, цемент, графит, пахта толаси, тикувчилик буюмлари, озиқ-овқат товарлари ва бошқа маҳсулотлар олди.

Техникани тараққий эттириш асосида меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига ана шундай ўсишга эришилди. Йил бошидан буён халқ хўжалиги кенгашига қарашли корхоналарда машина ва буюмларнинг 43 та янги турини ишлаб чиқариш ўзлаштирилди, 2270 та янги машина-ускуна ўрнатилди, 100 конвейер, поток-механизациялаштирилган ва технология линиялари ишга туширилди. Янги техникани жорий қилиш 44 миллион сўмдан кўпроқ маблағни тежаш имкониятини берди. (ЎзТАГ).

Совет Иттифоқи Коммунистик Партияси Марказий Комитетининг Пленуми тўғрисида
ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми 1960 йил 14 июлда ўз ишини давом эттирди.

Пленум ўзининг эрталабки мажлисида саноат ва транспортни ривожлантириш ҳамда фан ва техниканинг энг янги ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий қилиш тўғрисида КПСС XXI съезди қарорларини бажаришнинг бориши ҳақида СССР Министрлар Совети автоматлаштириш ва машинасозлик Давлат комитети раиси ўртоқ А. И. Костоусовнинг, Украина ССР Фанлар академияси Е. О. Патон номидаги электр пайвандлаш институти директори ўртоқ Б. Е. Патоннинг докладларини тинглади.

Сўнгра саноат ва транспортни ривожлантириш ҳамда фан ва техниканинг энг янги ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий қилиш тўғрисида КПСС XXI съезди қарорларини бажаришнинг бориши ҳақида қилинган докладларнинг муҳокамаси бошланди.

Докладлар юзасидан музокараларда эрталабки мажлисда Л. Н. Ефремов (КПСС Горький область комитетининг секретари), В. А. Трапезников (академик, СССР Фанлар академияси автоматика ва телемеханика институтининг директори), Д. А. Қунаев (Қозоғистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари), А. П. Кириленко (КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, КПСС Свердловск область комитетининг секретари), А. Ф. Иоффе (академик, СССР Фанлар академияси ярим ўтказгичлар институтининг директори) сўзга чиқдилар.

Кечқурунги мажлисда А. Г. Қартавих (Кузнецк металлургия комбинати листопрокат цехининг старший вальцовкачиси), В. Ф. Жигалин (Москва шаҳар Халқ хўжалиги кенгашининг раиси), И. В. Спиридонов (КПСС Ленинград область комитетининг секретари), А. М. Тарасов (Белоруссия Халқ хўжалиги кенгашининг раиси), А. А. Кольчик («Чистяковантрацит» трестига қарашли Лутугин номидаги шахта коммунистик меҳнат бригадасининг бошлиғи), Б. П. Бешчев (СССР йўллар министри) ўртоқлар сўзга чиқдилар.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми ўз ишини давом эттирмоқда.

ИЛҒОР ЧОРВАДОРЛАРГА ҚИЗИЛ БАЙРОҚ

Ўзбекистон КП Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советида

Ўзбекистон КП Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети **қарор қилдилар:**

Чорвачиликни ривожлантиришда эришган муваффақиятлари, моллар сонини кўпайтириш билан бирга 1960 йилнинг биринчи ярмида давлатга гўшт сотиш икки йиллик планини бажарганликлари, ёш молларни ўстиришни ва боқиб семиртиришни намунали ташкил этганликлари учун Ўзбекистон КП Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг кўчма Қизил байроқлари қуйидагиларга берилсин:

Поп районидаги **Сталин номли колхозга** (колхоз правлениесининг раиси ўртоқ **Парпиев,** партия ташкилотининг секретари ўртоқ **Мавлонов**);

Учқўрғон районидаги **«Сталинчи» колхозига** (колхоз правлениесининг раиси ўртоқ **Каримов,** партия ташкилотининг секретари ўртоқ **Тўраев**);

Иштихон районидаги **«Октябрь» колхозига** (колхоз правлениесининг раиси ўртоқ **Бердиёров,** партия ташкилотининг секретари ўртоқ **Иброҳимов**);

Жиззах районидаги **«Москва» колхозига** (колхоз правлениесининг раиси ўртоқ **Носиров,** партия ташкилотининг секретари ўртоқ **Одилов**);

Когон районидаги **Калинин номли колхозга** (колхоз правлениесининг раиси ўртоқ **Авезов,** партия ташкилотининг секретари ўртоқ **Жалилов**);

Когон районидаги **«Коммунизм» колхозига** (колхоз правлениесининг раиси ўртоқ **Қувватов,** партия ташкилотининг секретари ўртоқ **Жумаев**);

Қоракўл районидаги **Ленин номли колхозга** (колхоз правлениесининг раиси ўртоқ **Абдуқодиров,** партия ташкилотининг секретари ўртоқ **Азизов**);

Деҳқонобод районидаги **Крупская номли колхозга** (колхоз правлениесининг раиси ўртоқ **Қодиров,** партия ташкилотининг секретари ўртоқ **Бўтаев**);

Деҳқонобод районидаги **«1-Май» колхозига** (колхоз правлениесининг раиси ўртоқ **Бегимқулов,** партия ташкилотининг секретари ўртоқ **Шерқулов**);

Қарши районидаги **Энгельс номли колхозга** (колхоз правлениесининг раиси ўртоқ **Тўрақулов,** партия ташкилотининг секретари ўртоқ **Сафаров**);

Қарши районидаги **«Коммунизм» колхози** (колхоз правлениесининг раиси ўртоқ **Имомов,** партия ташкилотининг секретари ўртоқ **Абраҳматов**);

Хатирчи районидаги **«Зарафшон» совхозига** (совхоз директори ўртоқ **Бўриев,** партия ташкилотининг секретари ўртоқ **Абдуллаев**);

Конимех районидаги **«Гигант» совхозига** (совхоз директори ўртоқ **Умаров,** партия ташкилотининг секретари ўртоқ **Бердиев**);

Амударё районидаги **«Манғит» совхозига** (совхоз директори ўртоқ **Қуттумуротов,** партия ташкилотининг секретари ўртоқ **Бобожонов**);

Шуманай районидаги **Киров номли совхозга** (совхоз директори ўртоқ **Қурбонбоев,** партия ташкилотининг секретари ўртоқ **Шабанов**).

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми

13 июль эрталаб Катта Кремль саройида Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Пленуми очилди. Пленум саноат ва транспортни ривожлантириш ҳамда фан ва техниканинг энг янги ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий қилиш тўғрисида КПСС XXI съезди қарорларини бажаришнинг бориши ҳақидаги масалани муҳокама қилмоқда.

Мажлислар залида КПСС Марказий Комитетининг аъзолари ва КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидатлар, КПСС Марказий Ревизия комиссиясининг аъзолари, иттифоқчи ва автоном республикалар, ўлкалар ва областлардаги партия, совет ва хўжалик ташкилотларининг раҳбарлари, корхоналарнинг директорлари, олимлар, инженерлар, ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлари тўпландилар.

Совет кишилари КПСС Марказий Комитети Пленумини меҳнатда эришилган зўр муваффақиятлар билан кутиб олдилар. План топшириқларини ошириб бажариш учун умумхалқ социалистик мусобақаси тўлқини баланд кўтарилди. Саноат, транспорт корхоналаридаги ва янги қурилишлардаги минглаб коллективлар ишлаб чиқаришда янги муваффақиятларга эришганликлари тўғрисида Пленум арафасида рапорт бердилар. СССР халқ хўжалигини ривожлантириш давлат планининг ўтган ярим йил ичида бажарилиш якунлари Пленум очиладиган куни эълон қилинди. Бу якунлар социалистик экономиканинг янги зўр юксалишидан, унинг ҳамма тармоқларида техника тўхтовсиз тараққий этаётганлигидан, етти йиллик планнинг жуда катта режаларини Коммунистик партия раҳбарлиги остида амалга ошираётган омма ижодий ташаббускорлигининг қудратли кучидан далолат беради.

Пленумни КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ **Н. С. Хрушчев** очди.

Муҳокама қилинаётган масала бўйича биринчи бўлиб РСФСР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, РСФСР Госпланининг раиси **К. М. Герасимов** доклад қилди.

Ўртоқ К. М. Герасимов доклади

КПСС XXI съездидан кейин ўтган давр ичида,—деди докладчи,—Совет Иттифоқи меҳнаткашлари Коммунистик партия ва унинг ленинчи Марказий Комитети раҳбарлигида етти йиллик планни тўла ва ошириб бажариш учун курашда катта ғалабаларга эришдилар.

Етти йиллик планда қўйилган вазифаларни бажаришда,—дейди ўртоқ **Герасимов,** — Совет Иттифоқининг энг катта республикаси бўлган Россия Федерациясининг роли каттадир. Етти йиллик планнинг контроль рақамларига кўра, Россия Федерациясида саноат маҳсулотини умумий ишлаб чиқариш 80 процент кўпайтирилиши лозим эди. Шу билан бирга, алюминий ишлаб чиқариш уч баравар, электр энергия ҳосил қилиш икки бараварлан зиёдроқ, нефть чиқариш 2,3 баравар, машинасозлик маҳсулотлари чиқариш икки баравар, кимё маҳсулотлари ишлаб чиқариш 2,5 баравар кўпаяди. Халқ истеъмол қиладиган молларни ишлаб чиқаришни анча кенгайтириш мўлжалланган.

Россия Федерациясининг совет ва партия органлари, халқ хўжалик кенгашлари, корхона коллективлари кенг социалистик мусобақа асосида, КПСС Марказий Комитетининг доимий ёрдамига таяниб, 1959 йилда саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш планини муддатидан олдин бажаришни таъминладилар. Бу йилнинг биринчи ярмидаги программа ҳам муддатидан олдин бажарилди.

Республикада бутун мамлакат халқ хўжалигининг асоси бўлган оғир индустрияни илдам суръатлар билан ўстириш таъминланмоқда. Қора металлар прокатини, никелни, металл қирқадиган станокларни, темирчилик — пресс ускуналарини, қишлоқ хўжалик машиналарини, минерал ўғитларни ва бошқа энг муҳим буюмларни ишлаб чиқаришда бу йил РСФСРда етти йиллик планда 1961 йил учун кўзда тутилган даражага эришилади.

Ўтган йилда бўлгани каби бу йилги биринчи ярим йилда ҳам қора металлургия маҳсулотларининг кўпчилик турларини ишлаб чиқариш плани ошириб бажарилди. Халқ хўжалигида металл ҳали ҳам етишмаётганлиги ҳисобга олиниб, — дейди ўртоқ Герасимов, — қора металлургияни янада, тағин ҳам тез ўстириш чоралари кўрилмоқда. Шу чораларни амалга ошириш натижасида етти йилликнинг дастлабки икки йили мобайнида республикада 5,9 миллион тонна пўлат ишлаб чиқарадиган ва 4,2 миллион тонна прокат ишлаб чиқарадиган янги қувватлар ишга туширилади, бу эса шу қувватларнинг ўтган 12 йил ичидаги ўсишидан ортиқроқдир.

Новатор металлургларнинг тажрибаси ишлаб турган металлургия корхоналарида металл чиқаришни кўпайтирмоқ учун яна катта резервлар борлигини кўрсатиб турибди. Ўртоқ Герасимов қуйидаги мисолни келтиради: Нижне-Тагиль металлургия комбинатида 9-мартен цехида Социалистик Меҳнат Қаҳрамони А. Д. Морогов бошчилигида ишлаётган бригада ўтган йил мартен печининг ҳар бир квадрат метр тубидан кунига 11 тоннадан пўлат олишга муваффақ бўлди, ваҳоланки, Федерациядаги металлургия заводларида мартен печининг ҳар бир квадрат метридан кунига ўрта ҳисобда 7,5 тонна пўлат олинмоқда.

Қора металлургиядаги руда базасининг орқада қолишини тугатиш учун қатъий чоралар кўрилмоқда. Бу йилнинг охирига бориб Курск магнит аномалиясидаги конлардан темир-руда қазиб чиқариш 7,7 миллион тоннага етказилади. КПСС Марказий Комитетининг РСФСР бюроси ва Республика Министрлар Совети бор имкониятларни ўрганиб чиқиб, янги темир-руда корхоналарини ишга тушириш муддатларини қисқартириш билан бирга, шу районда етти йиллик планда мўлжалланганидан ташқари йилига қўшимча равишда 7—9 миллион тонна темир-руда берадиган қувватларни вужудга келтиришга ҳам қарор қилдилар.

РСФСР да рангли металлар ишлаб чиқариш соҳасида ҳам етти йиллик топшириқлари муваффақиятли бажарилмоқда. КПСС XXI съездининг қарорларига мувофиқ, Красноярск ўлкасида ва Иркутск областида катта алюминий саноати вужудга келтириш ишлари авж олдириб юборилди. Гайскдаги мис рудалари чиқадиган конлар негизида Оренбург областида энг катта кон—бойитиш комбинати қуриш кенг миқёсда олиб борилмоқда.

Жуда катта синтетик материаллар ва асосий кимё маҳсулотлари ишлаб чиқарадиган саноат барпо қилиш соҳасида кенг миқёсда иш олиб борилмоқда.

Республика мамлакатнинг ёқилғи баланси структурасини ўзгартириш тўғрисида КПСС XXI съезди қўйган вазифани амалга ошириб, нефть ва газнинг бу балансдаги ҳиссасини сезиларли равишда кўпайтирди. Ўтган йил нефть бутун мамлакатда 1940 йилда олинган нефтга қараганда 3,3 баравар кўп ҳосил қилинди.

Мамлакатни ёппасига электрлаштиришнинг ленинча идеяларини амалга оширишда ҳам ўтган бир ярим йил ичида янги муваффақиятлар қўлга киритилди.

КПСС Марказий Комитетининг РСФСР Бюроси ва республика Министрлар Совети Халқ хўжалиги кенгашлари билан биргаликда машинасозликнинг бир қанча тармоқларини янада ривожлантириш соҳасида бирмунча жиддий чораларни амалга оширдилар.

Россия Федерациясида оғир индустрияни ва қишлоқ хўжалигини тез ривожлантириш асосида халқ истеъмол қиладиган моллар бир ярим йил ичида пландаги мўлжалдан ташқари 15 миллиард сўмлик миқдорида ишлаб чиқарилди. Енгил саноатни ва озиқ-овқат саноатини ривожлантириш учун ажратилган қўшимча маблағлардан фойдаланиб, 1961 йилдан бошлаб газламалар, трикотаж, чарм пойафзал ва бошқа кўпгина моллар етти йиллик план топшириқларига нисбатан анча кўп ишлаб чиқариладиган бўлади.

Сўнгра докладчи КПСС XXI съездининг янги техникани ишлаб чиқаришга жорий қилиш тўғрисидаги қарорларини бажаришга тўхталиб ўтди. Докладчи дедики, корхоналарда ва қурилишларда ишчилар, инженерлар, техниклар, олимларнинг кенг иштироки билан ишлаб чиқаришнинг техника даражасини ошириш, янги, тағин ҳам такомиллашган маҳсулот ишлаб чиқаришни ўзлаштириш тадбирлари ишлаб чиқилди. Рационализаторлар ва ишлаб чиқариш новаторлари ҳаракати тағин ҳам кенг авж олдирилди. Корхоналарда техникани тараққий эттиришга кўмаклашиш комиссиялари тузилганлиги бу ишда ижобий роль ўйнади. Бу комиссиялар меҳнаткашларнинг ижодий активлигини юксалтиришга ёрдам берди.

Ўтган йил ва бу йилнинг биринчи кварталида республикада янги техникани жорий қилиш соҳасида 8 мингтадан кўпроқ жуда муҳим тадбирлар амалга оширилди. Машинасозлик заводларининг ўзидагина 70 минг донага яқин ускуналар модернизация қилинди, бир ярим мингга яқин машиналар, механизмлар ва асбобларнинг янги намуналари яратилди.

Ишлаб чиқариш процессларини автоматлаштиришни ривожлантиришда янги қадам қўйилди. Масалан, қора металлургияда эритилаётган ҳамма чўяннинг 96 проценти иссиқлик режимлари автоматлаштирилган домна печларидан олинмоқда. Республиканинг машинасозлик корхоналарида бу йил тўла равишда комплекс механизациялаштирилган ва автоматлаштирилган 90 та цех ва участка ишлайди, ваҳоланки 1958 йилда бундай цех ва участкалар атиги 12 та эди. 1959—1960 йилларда 1300 та поток, конвейер, автомат ва ярим автомат линиялар ишга туширилади.

Машиналарнинг янги конструкциялари—300 минг киловатт қувватга эга бўлган ва бу йил Ленинград металл заводида ишлаб чиқарилган нодир буғ турбинаси, оғир машинасозликнинг «Электросталь» заводи ишлаб чиқарган уч валикли «120» стани ва шу кабилар катта халқ хўжалиги аҳамиятга эгадир.

Докладчи айтдики, муваффақиятлар билан бир қаторда бир қанча саноат тармоқларида техника билан таъминланиш даражасида орқада қолиш фактлари ҳали ҳам бор, эскириб қолган буюмлар чиқарилмоқда. Бу камчиликларни йўқотмоқ учун бу йил республикада янги техникани жорий қилиш тадбирлари ишлаб чиқилмоқда ва бу тадбирлар халқ хўжалик планининг таркибий қисмига айлантирилади.

Республикада корхоналарни ихтисослаштиришни ва кооперативлаштиришни ривожлантириш соҳасида анча ишлар қилинди. Халқ хўжалиги кенгашлари ишга тушганидан бери, масалан, машинасозликнинг 900 тадан кўпроқ йирик заводларида ихтисослаштириш тадбирлари амалга оширилди.

Етти йиллик планнинг меҳнат унумдорлигини ошириш ва маҳсулот таннархини камайтириш топшириқлари муваффақиятли бажарилмоқда. Меҳнат унумдорлиги 1958 йилдагига нисбатан 1960 йилда етти йиллик план топшириғида кўзда тутилган 12 процент ўрнига 15 процент оширилади.

Докладчи дедики, ўтган ярим йил ичида Вологда, Астрахань, Тула, Чита, Тюмень ва Олтой Халқ хўжалиги кенгашларида меҳнат унумдорлигини ошириш соҳасида берилган план топшириқларини ҳамма корхоналарнинг қарийб учдан бир қисми бажармади. Карелия, Орёл, Белгород ва Тюмень Халқ хўжалиги кенгашларининг кўп корхоналари маҳсулот таннархини камайтириш топшириқларини бажармадилар.

Сўнгра ўртоқ Герасимов республикадаги капитал қурилиш тўғрисида гапирди. 1959 йилда 700 га яқин катта саноат корхоналари қурилди. Бу йил РСФСР саноатига 74 миллиард сўм—ўтган йилдагига қараганда 21 процент кўп капитал маблағ сарфланади. Уй-жой ва маданий-маиший бинолар қуриш кенг авж олдирилади. 1959—1960 йилларда 76 миллион квадрат метр—уй-жой қуриб битказилади.

Ўртоқ Герасимов саноатни материал-техника билан таъминлашни планлаштиришни яхшилаш зарурлигини таъкидлаб ўтди. У, баъзи илмий-тадқиқот ва лойиҳалаш ташкилотларини иттифоқ органлари ихтиёридан олиб, республикаларга ва айрим халқ хўжалиги кенгашларига топшириш масаласини кўриб чиқишни ҳам таклиф қилади.

Пировардида, докладчи айтдики, Россия Федерацияси иқтисодий районларининг меҳнаткашлари партия Марказий Комитетининг бу Пленумини муносиб кутиб олмоқ учун актив тайёрландилар. Улар қўшимча имкониятларни топиб, етти йиллик иккинчи йилининг планини муддатидан олдин бажариш соҳасида ўз зиммаларига янги, оширилган мажбуриятлар олдилар. Жуда катта натижаларга эришаётган, коммунистларча меҳнат қилиш ва яшаш намуналарини кўрсатаётган коммунистик меҳнат бригадалари ва зарбдорлари бу планни муваффақиятли равишда амалга оширишга бебаҳо ҳисса қўшмоқдалар.

Ўртоқ И. С. Сенин доклади

Украина ССР мамлакатимиз экономикасида анча катта ўрин олиб турибди, коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтиришга муносиб ҳисса қўшмоқда, — дейди Украина ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари **И. С. Сенин.** Республика саноатининг меҳнаткашлари етти йилликнинг биринчи йилида ишни жуда яхши бошлаб юбордилар. Биз, — дейди нотиқ, — етти йилликнинг дастлабки икки йилида

(Давоми иккинчи бетда)

ИРОҚ ХАЛҚИГА САМИМИЙ ТАБРИКЛАР

Ироқ республикасининг миллий байрами — 1958 йил 14 июль революциясининг икки йиллиги муносабати билан СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев Ироқ бош министри Абдил Карим Қосимга табрик мактуби юбориб, мактубда Ироқ республикасининг эрксевар халқига самимий табриклар ва яхши истаклар йўллади.

Ироқ халқи, дейилади мактубда, ички истибдодга ва чет эл ҳукмронлигига қарши кўп йиллик мардонавор кураш натижасида ўз миллий мустақиллигини қўлга киритибгина қолмасдан шу билан бирга бутун Араб Шарқи халқларининг миллий озодлик ҳаракатига муҳим ҳисса қўшди.

СССР Министрлар Советининг Раиси ишонч билдириб айтадики, бир-бирларининг ички ишларига аралашмаслик ва бир-бирларининг суверенитетини ҳурмат қилишдан иборат юксак принципларга асосланган Совет — Ироқ муносабатлари Яқин ва Ўрта Шарқда тинчлик ва осойишталикнинг муҳим омили бўлиб, муттасил мустаҳкамланиб ва кенгайиб боради.

Айни бир вақтда СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев Ироқ республикаси Олий давлат кенгашининг раиси Нажиб Аррабия номига табрик юборди. Мен мамнуният билан қайд қиламанки, дейилади жумладан ана шу табрикда, ҳар иккала мамлакатимиз халқлари бир-бирларига доимо чуқур муҳаббат ва самимий дўстлик туйғулари билан қараб келдилар, Ироқ халқининг тарихий ғалабаси натижасида бу туйғулар янада мустаҳкамланди.

СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико Ироқ ташқи ишлар министри Хошим Жаводга табрикнома билан мурожаат қилди. (ТАСС).

ИМПЕРИАЛИСТЛАРНИНГ ШАРМАНДАЛИ ҚИЛМИШИ

БОСҚИНЧИЛИККА ЧЕК ҚЎЙИЛСИН!

АНДИЖОН. Совет Иттифоқи осмонига Америка самолётининг бостириб кирганлиги область корхона ва муассасаларида, совхоз ва колхозларида Пентагон урушқоқларининг сурбетларча, ўғринча ҳаракатларига қарши норозилик тўлқинини кучайтириб юборди.

Ворошилов районидаги Калинин номли колхоз трактор-далачилик бригадасининг бошлиғи Н. Раҳимбердиев бундай деди:

— Биз ўртоқ Хрушчевнинг матбуот конференциясидаги баёнотини қизғин маъқуллаймиз ва уруш оловини ёқувчи америка босқинчиларининг қора ишларига чек қўйилишини талаб қиламиз. Улар шуни эсда тутсинларки, муқаддас чегараларимизни бузар эканлар, шундай қақшатқич зарбага учрай берадилар.

У билан бирга ишловчи ўртоғи А. Юсупов Раҳимбердиевнинг сўзларини маъқуллаб, қуйидагиларни айтди:

— Америка агрессорларининг ҳаво чегараларимизни бузишга интилганлиги яна бир марта муваффақиятсизликка учради. Ҳаво жосуси уриб туширилди. Бундан кейин ҳам шундай бўлаверади. Совет кишилари чегараларимизнинг хавфсизлигини сезгир бўлиб қўриқлаб турган шонли учувчиларимиз билан фахрланадилар.

УТ БИЛАН ЎЙНАШМАНГ, ЖАНОБЛАР!

Америка Қўшма Штатлари ҳукуматининг СССР ҳаво чегараларига разведка аппаратураси ва профессионал жосуслар бўлган қуролли бомбардимончи самолёт юбориб, хиёнаткорона қилган яна бир мудҳиш жинояти Тошкентдаги В. И. Ленин номли радиолампа заводи меҳнаткашларининг қалбида нафрат ва ғазаб уйғотди.

Ремонт-механика цехининг фрезерчиси В. Б. Дуйкин шундай деди:

— Муқаддас Ватанимиз чегаралари ёмон ният билан бостириб кирувчилар учун тақка-тақ ёпиқ. Жасур жангчиларимиз уриб туширган «Локхид У-2», «РБ-47» самолётларининг парча-парча бўлиб кетган бўлаклари бунинг учун жонли гувоҳдир. Соғлом фикр юритувчи ҳар бир кишига шу нарса аёнки, Америка Қўшма Штатларининг ҳукмрон доиралари агрессив блоклар бўйича ўз иттифоқчиларининг ҳомийлигида ҳарбий жанжал чиқаришга, инсониятни қонли ва беҳуда уруш гирдобига тортишга интилмоқдалар. Улар бу ёвуз ниятларига эришолмайдилар! Совет Иттифоқидан қўлингни торт!

БУ — БУТУН ХАЛҚНИНГ ОВОЗИ

...Завод эрталабдан буён тўлқинланмоқда. Заводга кира беришнинг ўзидаёқ ишчилар ўзаро қисқа савол-жавоб қилишиб ўтар эдилар.

— Радио эшитдингми?

— Лочинларимиз жосусларни уриб тушириб, заб иш қилибдилар!

Октябрь революцияси номли завод ишчилари асфальт йўлкалардан цехларга томон бора туриб, қўлларидаги газетани варақлар эдилар.

...Станоклар ҳаракатга келди. Иш куни одатдагича бошланиб кетди. Бироқ, моторларнинг гувиллашига қулоқ солсангиз, ҳар бир металл гўё нафрат ва ғазаб учқуни сочиб жаранглаётгандек эди.

Мана ишчилардан бир группаси худди кеча ремонтдан чиқарилган тепловоз ёнига тўпланишди. Улар Н. С. Хрушчевнинг баёнотини ва Совет ҳукуматининг нотасини яна бир марта ўқиб эшитишди.

— Бу ҳужжатларга мен ҳам имзо қўяр эдим,—деди слесарь Т. Муратов,—бизнинг бирдан-бир мақсадимиз ўз она юртимизда, ўз осмонимиз остида осойишта меҳнат қилишдир. Улар эса бизнинг орқамиздан жосуслик қилиб юрибдилар. Бизнинг сабр-тоқатимизни тоқ қилмоқчи бўлмоқдалар. Пентагон генераллари шуни билиб қўйсинларки, жанубда ҳам, шимолда ҳам—ҳамма жойда биз уларнинг иғволарига қақшатқич зарба берамиз. (ЎзТАГ).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

(Боши биринчи бетда)

ялпи маҳсулот чиқариш контроль рақамларда кўрсатилганига қараганда 14—15 миллиард сўм миқдорида ошиб кетади, деб мўлжаллаб турибмиз ва корхоналар коллективларининг мажбуриятлари ҳам буни исботламоқда.

Бироқ, — дейди ўртоқ Сенин, — республика саноатида ва, аввало, ишлаб чиқариш чиқимларини камайтириш, рентабелликни ошириш ҳамда бошқа иқтисодий кўрсаткичларнинг ҳамммасини яхшилаш ишида ҳали ҳам кўпгина камчиликлар бор.

Нотиқ саноатнинг айрим тармоқларини ривожлантириш тўғрисида гапириб, дедики, Украина металлурглари чўян, пўлат, прокат ишлаб чиқариш ва темир-руда қазиб олиш соҳасида 1965 йилга мўлжалланган даражага 1963 йилдаёқ эришамиз, деб ўз зиммаларига олган мажбуриятларни амалга ошириш учун курашмоқдалар. Темир-руда базасининг қолоқлиги муваффақиятли равишда тугатилмоқда, ишлаб турган металлургия агрегатларидан фойдаланиш яхшиланди, прокатнинг тежамли профилларини ишлаб чиқариш кўпайтирилди. Рангли металлургия ходимлари рангли ва нодир металлар ишлаб чиқариш соҳасида янги қувватларни вужудга келтирмоқдалар. Украина кимёчилари ишлаб чиқариш суръатларини тез оширмоқдалар. Нефть ва газ чиқаришни жадал ривожлантириш соҳасида партия белгилаб берган йўл муваффақиятли равишда амалга оширилмоқда. Кўмир саноатини ривожлантиришга, биринчи навбатда коксланадиган кўмир қазиб чиқаришни кўпайтиришга, энергетикани ривожлантиришга катта эътибор берилмоқда.

Республикада капитал қурилишнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш соҳасида анча ишлар қилинди. Капитал ишларга ажратилаётган маблағлардан тағин ҳам самарали фойдаланмоқ учун, — деди докладчи, — капитал маблағларнинг моддий-техника ресурслари билан таъминланган уч процентгача бўлган миқдорини иттифоқчи республикалар ихтиёрида резерв қилиб қолдириш яхши бўлур эди. Бундан ташқари, иттифоқчи республикаларга капитал маблағларнинг 5 процентгача бўлган миқдорини, ишлаб чиқариш қувватларини ишга тушириш топшириқларини камайтирмай туриб, тармоқлар ўртасида қайта тақсимлашга ижозат бериш керак эди.

Сўнгра ўртоқ Сенин республика халқ хўжалигида техникани тараққий эттириш меҳнат унумдорлигини янада оширишнинг энг муҳим шарти эканлигини таъкидлаб, шу масалаларга тўхталиб ўтди.

КПСС Марказий Комитетининг ўтган йилги июнь Пленумида Украинанинг бир қанча машинасозлик заводлари конструкцияси эскириб қолган ва сифати паст машиналар ва ускуналар чиқараётганликлари тўғри танқид қилинган эди. Шундан бери республикада мазкур камчиликларни тугатиш соҳасида анча иш қилинди.

Докладчи қора металлургия корхоналарида, шунингдек Донбасснинг кўмир шахталарида ишлаб чиқаришни комплекс механизациялаш ва автоматлаштириш тадбирлари ишлаб чиқилганлиги ва амалга оширилаётганлиги ҳақида гапиради. Бу йилнинг ўзидаёқ 21 та кўмир шахтасида барча технология звенолари комплекс механизация қилинади ва автоматлаштирилади.

Машинасозликда ва саноатнинг бошқа тармоқларида автомат ва ярим автомат поток линиялари ва конвейерлари кенг жорий қилинмоқда. Иш унуми юксак бўлган 10 та роторли машиналар ва линиялар ҳозир ишлаб турибди. Республикада эскирган ускуналарни алмаштириш ва модернизация қилиш ишлари ҳам кучайтирилди. 1959 йилда республика машинасозлик саноатида 8000 дан кўпроқ станок модернизация қилинди. Натижада бу станокларнинг иш унуми ўрта ҳисобда 20 процент кўпайди.

Саноатнинг илмий-тадқиқот ташкилотларидагина ишлаб турган инженер-техник ходимларнинг сони кейинги бир ярим йил ичида бир ярим баравар кўпайди. Украина Фанлар академиясининг институтлари халқ хўжалиги кенгашлари ва корхоналар билан ҳамкорликда катта амалий аҳамиятга эга бўлган бир қанча актуал проблемаларни ва муҳим тадқиқотларни ишлаб чиқдилар.

Янги техникани яратиш ва жорий қилишда корхоналарни иқтисодий рағбатлантириш ва ходимларнинг моддий манфаатдорлигини ошириш тўғрисида КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг яқинда қабул қилган қарори, — дейди ўртоқ Сенин, — лойиҳалаш ташкилотларининг ишларини яхшилашга катта фойда етказади.

Сўнгра ўртоқ Сенин Украина партия ва совет органларининг КПСС XXI съезди қарорларини бажаришдаги ташкилотчилик ишлари масалалари ҳақида гапирди. Партия ташкилотлари меҳнаткашларни ишлаб чиқаришнинг ички резервларини қидириб топишга сафарбар қилиш, техникани тараққий эттириш суръатларини жадаллаштириш ва етти йиллик планни муддатидан олдин бажариш йўлида тинмай иш олиб бормоқдалар. Айрим корхоналаргина эмас, шу билан бирга бутун-бутун саноат тармоқлари, иқтисодий районлар етти йилликнинг охирига белгиланган марраларга муддатидан олдин етиб олиш мажбуриятини олдилар. Коммунистик меҳнат коллективлари ва зарбдорлари ҳаракати тобора кенг ривожланмоқда. Республикада бу ҳаракатда 1 миллион 200 мингдан кўпроқ киши қатнашмоқда.

Докладчи дедики, — бундан уч йил муқаддам ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг ташаббуси билан саноат ва қурилишни бошқариш қайта қурилганлиги мамлакатимизнинг бутун экономикасини ривожлантиришга яхши таъсир ўтказган, узоқни кўриб амалга оширилган доно, чинакам революцион чора бўлди.

Украин халқи шуни яхши биладики, — дейди ўртоқ Сенин, — эришилган бу муваффақиятлар техника тараққиётини жадаллаштирмоқ ва шу тариқа капитализм билан бўлаётган иқтисодий мусобақада тезроқ ғалабага эришмоқ учун бажарилиши лозим бўлган катта ва мураккаб ишларнинг бошланишидир, холос. Лекин олдимизда турган вазифалар ҳар қанча катта ва мураккаб бўлса ҳам, бу вазифалар албатта бажарилади. Бунга — социалистик тузумнинг улуғ афзалликлари, совет кишиларининг қаҳрамонона меҳнати ҳамда Коммунистик партиянинг ва партия Марказий Комитетининг доно раҳбарлиги, жуда катта сиёсий ва ташкилотчилик ишларини олиб бораётганлиги гаровдир.

Ўртоқ Г. И. Гайле доклади

Республика меҳнткашлари учун, — деди ўз докладида Латвия Халқ хўжалик кенгашининг раиси Г. И. Гайле, — КПСС Марказий Комитетининг Пленуми арафасидаги кунлар латиш меҳнаткашларининг байрамига — Латвияда совет ҳокимияти тикланган куннинг 20 йиллигига кўрилаётган тайёргарлик билан бир вақтга тўғри келди. Шу йиллар мобайнида Латвияда жуда катта ўзгаришлар амалга оширилди. Латвия империалистик давлатларнинг қолоқ аграр қўшимчасидан, Европанинг орқада қолган бурчагидан юксак даражада ривожланган индустрлашган колхозлашган республикага айланди. Саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ҳажми 1960 йил бошига келиб урушгача бўлган даражадан қарийб ўн баравар ошиб кетди, машинасозлик, асбобсозлик ва металл ишлаш саноатининг бошқа тармоқлари соҳасида эса 57 баравар ошиб кетди. Етти йилликнинг биринчи йилида ишлаб чиқарилган саноат маҳсулотининг ўсишигина буржуа Латвиясида 1939 йилдаги саноат ишлаб чиқаришининг бутун ҳажмидан кўпроқ бўлди.

КПСС XXI съездининг қарорларига мувофиқ, республикада электротехника ва радиотехника саноатларини, асбобсозликни, транспорт машинасозлигини ва балиқ саноатини биринчи навбатда ривожлантириш тадбирлари амалга оширилмоқда. 1959 йилда планда кўзда тутилганига қараганда бир неча юз миллион сўмлик саноат маҳсулоти кўп ишлаб чиқарилди. Бу йил саноатнинг ўсиш суръатлари ошди, биринчи ярим йил плани муддатидан олдин бажарилди. Ўтган йили ва бу йил меҳнат унумдорлигининг ўсиши етти йиллик планда шу йиллар учун белгиланган топшириқдан қарийб бир ярим баравар ошиб кетди.

Партия контроли комиссиялари, техника кенгашлари ва доимий ишлайдиган ишлаб чиқариш кенгашлари партия XXI съездининг ва КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг қарорларини бажаришда катта ёрдам кўрсатмоқдалар. Фақат Рига корхоналарининг ўзидагина 500 дан кўпроқ партия контроли комиссиялари тузилди. Халқ хўжалиги корхоналарининг кўпчилигида доимий ишлайдиган ишлаб чиқариш кенгашлари ишлаб турибди. Ўтган йилнинг ўзидагина бу кенгашларда 14 мингдан кўпроқ таклиф қабул қилинди. шулардан 10 мингтаси ишлаб чиқаришга жорий қилинди.

Докладчи фан, техника муваффақиятларини ва прогрессив технологияни ишлаб чиқаришга жорий қилиш масалаларига катта ўрин берди. Етти йилликнинг биринчи йилидаёқ саноат 400 дан кўпроқ янги буюм ва механизмлар ишлаб чиқарди. Бу йил яна камида 500 та янги буюмларни ишлаб чиқариш ўзлаштирилади. Заводларда ва фабрикаларда аъло сифатли маҳсулот чиқариш ҳаракати кенгайиб бормоқда.

Республика пассажирлар ташийдиган электр поездлар ишлаб чиқаришни кўпайтирмоқда. Соатига 130 километргача тезлик билан юрадиган «ЭР-1» электропоездларини кўплаб ишлаб чиқариш ўзлаштирилди, электр энергияси истеъмол қилишни 15 процент камайтирадиган, янги электртормозлаш системаси ўрнатилган «ЭР-10» поезди яратилмоқда. Рига вагонсозлари Пленумга совға қилиб автомашинист ўрнатилган моторли вагонлардан 10 тасини ишлаб чиқардилар.

Поездлар учун электродвигателлар ишлаб чиқариш кейинги икки йил ичида уч баравар кўпайтирилди, такомиллаштирилган бошқа ускуналар ҳам ишлаб чиқилмоқда. Электролампа заводи ходимлари вакуум лампалар ўрнига ичи газ билан тўлдирилган қуввати 200 ваттгача бўлган янги конструкция лампалар ишлаб чиқаришга киришдилар. Завод Пленум арафасида бутунлай мана шундай лампалар ишлаб чиқарадиган бўлди. Бу лампаларнинг техник характеристикаси амалдаги ГОСТАдан анча юқори. Лампаларнинг ички юзасини қоплашнинг прогрессив усули топилди. Махсус таркибдаги модда сурилган бундай лампа қуввати кам бўлса ҳам, ёруғни анча кўп беради. Фақат Ригадаги электролампа заводини шундай лампалар чиқаришга ўтказиш натижасида шу завод ишлаб чиқарган лампалардан фойдаланиш йўли билан йилига 600 миллион киловатт-соатдан кўпроқ электроэнергия тежаш мумкин. Радио ва электротехника саноати бу йил ярим миллиондан кўпроқ радиол, радиоприёмник ва яна шунча телефон аппаратлари ишлаб чиқаради.

Қишлоқ хўжалик ишларини комплекс механизациялаш учун машиналар яратиш соҳасида анча иш қилинди. Ғарби-Шимол махсус конструкторлик бюросининг ходимлари 39 та янги машина яратиб бердилар, бу машиналарнинг кўпчилиги кўплаб ишлаб чиқариш учун тавсия қилинди. Махсус конструкторлик бюроси ишлаб чиққан машиналар бу йил мамлакатнинг турли зоналаридаги 22 та заводда ишлаб чиқарилади. Яратилган янги техника орасида тежамли ва поплавковали автопоилка, греферли универсал погрузчик, 35 кишининг ишини бажарадиган гўнг сочиш машинаси, сигир соғишни икки баравар тезлаштирадиган соғиш аппарати, чопиқ экинларига ишлов берадиган машиналар ва механизмлар ҳамда чорвачилик фермаларидаги ишларни механизациялаштирадиган машиналар ва механизмлар бор.

Республикада халқ истеъмол қиладиган молларни ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва бу молларнинг хилини яхшилаш соҳасида анча ишлар қилинди. Бундай молларни ишлаб чиқариш етти йилликнинг дастлабки икки йили мобайнида 32 процент кўпайтирилади. Истеъмолчилар ва марказий матбуот, — дейди ўртоқ Гайле, — бизни мебель саноатини қайта қуришни сусайтириб юборганлигимиз учун тўғри танқид қилдилар. Халқ хўжалиги кенгаши бу танқидни ҳисобга олиб, кичик габаритли мебель ишлаб чиқаришни бу йил қарийб икки баравар кўпайтиради ва унинг сифатини яхшилайди. Балиқ саноатининг ходимлари бу йилнинг олти ойи мобайнида пландан ташқари 48 минг центнер балиқ овладилар.

Докладчи ишлаб чиқариш процессларини механизациялаш ва автоматлаштириш тадбирларини гапириб берди. Халқ хўжалиги кенгаши техникани тараққий эттириш планини ишлаб чиқди. Ўтган йил 150 тадан кўпроқ поток, конвейер, автомат ва ярим автомат линиялар, махсус ишлар учун мўлжалланган 200 га яқин автомат, ярим автомат ва станоклар ишга туширилди. Бу йил бу ишлар тағин ҳам кўпроқ кенгайтирилди.

Докладчи стандарт ускуналарни модернизация қилиш масалаларига тўхталиб ўтди.

Саноатни бошқаришнинг янги структураси саноатнинг ҳамма бўғинларида ташкилотчилик ишларининг савиясини ва сифатини оширишга, корхоналарнинг ишлари билан боғлиқ бўлган масалаларни илгари вақтдагига қараганда анча яхшироқ ҳал қилишга имкон берди. Шу билан бирга, ишлаб чиқаришни ҳамда материал ва техника билан таъминлашни планлаштиришда жиддий камчиликлар бор. Докладчи иқтисодий районлар билан иттифоқчи республикалар ўртасида туғилаётган кўпгина хўжалик масалаларини оператив ҳал қилишда СССР Госпланининг ҳуқуқларини кенгайтириш мақсадга мувофиқ эканлиги тўғрисида гапирди. Бу нарса кичик иттифоқчи республикалар учун айниқса зарур, чунки РСФСРда, Украинада ва Қозоғистонда республика халқ хўжалиги кенгашлари тузилган.

Латвия республика партия ташкилоти, ишчилари, инженерлари, техниклари ва хизматлари, — дейди пировардида ўртоқ Гайле, — етти йиллик топшириқларини муддатидан олдин, беш йил ичида, бир қанча тармоқларда эса бундан ҳам қисқароқ муддатларда бажариш ва шу тариқа мамлакатимизда коммунистик жамият қуриш улуғ ишига ўз ҳиссаларини қўшиш учун ўзларининг бутун куч ва ғайратларини сарфлайдилар.

Ўртоқ П. Ф. Ломако доклади

Навбатдаги докладчи — Красноярск Халқ хўжалиги кенгашининг раиси П. Ф. Ломако ўз ўлкасини мисолга олиб, мамлакат Шарқида ишлаб чиқарувчи кучларни ривожлантириш тўғрисида КПСС XXI съездининг тарихий қарорлари қандай амалга оширилаётганлигини кўрсатиб берди. Ўртоқ Ломако фойдали қазилмаларнинг жуда катта запасларига, жуда зўр энергетика ресурсларига эга бўлган Красноярск ўлкасининг имкониятларини эслатиб ўтди.

Табиий бойликларни ўзлаштириш, — дейди докладчи, — шу етти йилликнинг ўзидаёқ бизнинг ўлкамизни электроэнергия, глинозем, алюминий, никель, кобальт, платина группасидаги металлар, цемент, ёғоч-тахта ва ёғочни кимёвий ишлашнинг хилма-хил маҳсулотларини ишлаб чиқариш соҳасида Сибирнинг катта саноат марказига айлантиради. Етти йиллик планда Красноярск ўлкасида ишлаб чиқариш ҳажмини қарийб уч баравар кўпайтириш ва меҳнат унумдорлигини икки баравардан зиёдроқ ошириш кўзда тутилган.

Докладчи айтдики, ўтган йил октябрь ойида Красноярскка келиб кетган Н. С. Хрушчев билан бўлган суҳбатлар асосида ва унинг берган кўрсатмалари асосида КПСС Ўлка комитети, ўлка ижроия комитети ва халқ хўжалиги кенгаши саноат ва энергетикани ривожлантиришни жадаллаштириш тадбирларини ишлаб чиқдилар. Бу тадбирларни КПСС Марказий Комитети ва ҳукумат тасдиқлади. Партия Марказий Комитети ва ҳукуматнинг Красноярск ўлкасини ривожлантириш истиқболлари тўғрисидаги қарорлари ўлка партия ташкилотини ва меҳнаткашларни етти йиллик планни муддатидан олдин бажариш учун курашга тағин ҳам кўпроқ руҳлантирди.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми халқ хўжалиги кенгашлари ишга тушганига уч йил тўлган вақтга тўғри келди. Шу муносабат билан ўртоқ Ломако Красноярск иқтисодий райони қилган ишларнинг натижалари тўғрисидаги маълумотларни айтиб берди. Бу маълумотлар саноатни ва қурилишни бошқаришнинг янги системаси катта афзалликларга эга эканлигини ёрқин исботлаб турибди.

Халқ хўжалиги кенгаши тузилмасдан олдин ўлка саноати умуман рентабель ишламас эди. Халқ хўжалиги кенгаши ишга тушганидан бери халқ хўжалиги 1,7 миллиард сўм миқдорида фойда олди. Красноярск иқтисодий районининг меҳнаткашлари етти йиллик биринчи йиллининг планини муддатидан олдин бажариб, пландан ташқари 217 миллион сўмлик маҳсулот бердилар. Корхоналарнинг коллективлари КПСС Марказий Комитети Пленумини муносиб кутиб олиш учун мусобақалашиб, 1960 йил биринчи ярмининг планини ҳамда пландан ташқари ялпи маҳсулот чиқариш юзасидан олган йиллик социалистик мажбуриятларини муддатидан олдин бажардилар. Маҳсулот таннархини камайтириш ва меҳнат унумдорлигини ошириш топшириғи бажарилди.

Сўнгра ўртоқ Ломако янги техникани саноатга жорий қилиш тўғрисида гапирди. У рангли металлургиянинг энг катта корхонаси бўлган Норильск кон-металлургия комбинатини мисол қилиб келтирди. Бу комбинатда комплекс механизация ва автоматлаштириш муваффақиятли равишда амалга оширилмоқда. Комбинат коллективи рангли металлар ишлаб чиқаришнинг 1965 йилга белгиланган даражасига 1963 йилда эришиш мажбуриятини олди.

Ёғочни кимёвий қайта ишлаш негизида Красноярскда катта кимё саноатининг йирик комплекс корхоналари — гидролиз спирт, каучук, корд газламаси, автомобиль шиналари, целлюлоза, қоғоз, картон, сунъий ипак ишлаб чиқариш корхоналари вужудга келтирилади. Бу комплекснинг биринчи навбатдаги қисми ишга туширилди. Янги корхоналарнинг ёш коллективлари ишлаб чиқаришни яқин вақт ичида ўзлаштириш ва шина заводининг лойиҳада кўрсатилган қувватига муддатидан бир йил олдин эришиш, целлюлоза-қоғоз комбинатида эса етти йилликнинг охирига планлаштирилган ишлаб чиқариш даражасига 1964 йилда етиб олишни таъминлаш мажбуриятини олдилар. Синтетик каучук заводида янги техникани жорий қилиш соҳасида катта иш бажарилди. Шу заводнинг ўзида каучукнинг янги, тағин ҳам сифатли ва арзон турлари ишлаб чиқилди.

Ўртоқ Ломако ўз докладининг алоҳида қисмини энергетикани ривожлантиришга бағишлади. Докладчи айтдики, ўлкадаги энергетика системасига қарашли электростанцияларнинг қуввати етти йил ичида 20 баравардан зиёдроқ кўпайтирилади. 1960 йилнинг учинчи кварталида ёқилғи билан ишлайдиган Назаровский электростанцияси қурилишида 150 минг киловаттлик биринчи агрегат ишга туширилади. Красноярск гидроэлектростанциясини қуриш ишлари авж олдириб юборилди. Докладчи дедики, Электростанциялар қурилиши министрлиги ёқилғи билан ишлайдиган Назаровский ва Заозерновский электростанциялари қурилишини ва Назарово—Красноярск электр ўтказиш линиясини қуришни жадаллаштириши лозим. Бу йил қишда саноатни ва транспортни электр билан нормал равишда таъминлаб турмоқ учун шундай қилиш зарур. Энг арзон энергия ишлаб чиқарадиган электростанциялар қуришни ўлкада кенг равишда ривожлантириш фақат ўлка саноатинигина эмас, шу билан бирга Уралга қадар бошқа иқтисодий районларни ҳам анчагина миқдорда электр энергия билан таъминлаши лозим. Бу катта иқтисодий натижа беради.

Докладчи ўлкада энергетика кўмирнинг битмас-туганмас запаслари борлигини ва бу кўмирни очиқ усул билан, яъни энг арзон усул билан қазиб олиш мумкинлигини кўрсатиб, сўнгра машинасозлик проблемаларига тўхталиб ўтди. Жумладан, у айтдики, цемент саноатига қувватли ускуналарни ҳамда металлургия заводлари учун кўп юк кўтарадиган кранларни етказиб берувчи асосий корхона бўлган «Сибтяжмаш» заводида янги техникани жорий қилиш соҳасида катта ишлар қилинди. 1963 йилда 30 мингга яқин комбайн бериши лозим бўлган комбайн заводи Шарқ районларининг қишлоқ хўжалиги учун катта аҳамиятга эга.

Совет Иттифоқидаги ҳамма ўрмонларнинг бешдан бир қисми, — деди ўртоқ Ломако, — Красноярск ўлкасида жойлашган. Ўрмон саноатини ривожлантириш имкониятлари чексиз катта. Бироқ, халқ хўжалиги кенгаши хўжаликнинг бу тармоғидаги қолоқликни батамом тугатишга муваффақ бўлолгани йўқ. Ўлка партия комитети ва халқ хўжалиги кенгаши бу қолоқликни етти йилликнинг иккинчи йилида тугатиш тадбирларини ишлаб чиқди.

П. Ф. Ломако ўз докладининг охирги қисмида капитал қурилиш, қисқа муддат ичида қурилиш индустриясининг зўр ишлаб чиқариш базасини вужудга келтириш масалаларига тўхталди. Етти йил ичида саноат, уй-жой ва маданий-маиший қурилишларга 50 миллиард сўмдан кўпроқ маблағ сарфлаш кўзда тутилади. Жуда катта энергетика қувватлари, оғир, енгил саноатнинг ва озиқ-овқат саноатининг турли корхоналари ишга туширилади.

Кўпгина лойиҳалаш ташкилотлари, жумладан, «Резинапроект», «Гипроцемент» институтлари лойиҳалаш ишларини ўз муддатида бажармаётирлар ва бунинг учун ҳеч қандай масъулиятни ҳис қилмаётирлар.

Биз, КПССнинг ленинчи Марказий Комитетини ишонтирибо айтамизки, — дейди ўртоқ Ломако, — камчиликларни тугатиш учун ҳамма чораларни кўрамиз, ҳамма резервларни сафарбар қиламиз ҳамда етти йиллик планни муддатидан олдин бажармоқ учун куч ва меҳнатни аямаймиз, мамлакатимизда коммунизм қурилиши ишига ўзимизнинг муносиб ҳиссамизни қўшамиз.

Ўртоқ Л. Е. Графов доклади

Кемерово Халқ хўжалиги кенгаши раиси **Л. Е. Графов** ўз иқтисодий районини қисқача характерлайди. Сибирнинг ўрта қисмида жойлашган бу районда жуда кўп табиий бойликлар бор. Бу район мамлакатнинг битмас-туганмас хазинаси, кўмир саноати, металлургия, кимё, машинасозлик ва энергетиканинг йирик базасидир. Партиянинг сиёсати, Сибирни Совет Иттифоқининг энг йирик саноат базасига айлантириш сиёсати изчиллик ва сабот билан амалга оширилмоқда.

Кузбасс меҳнаткашлари КПСС XXI съездидан кейинги бир ярим йил ичида ишлаб чиқариш процессларини автоматлаштириш ва комплекс механизациялаш ҳамда ишлаб чиқариш технологиясини такомиллаштириш соҳасида кўп иш қилдилар. Кўмир саноатида бутун эътибор кўмирни энг самарали усуллар билан—очиқ ва гидравлик усулда қазиб чиқаришни ривожлантиришга қаратилди. Етти йил мобайнида очиқ усулда кўмир чиқаришни икки баравардан зиёд, гидравлик усулда кўмир чиқаришни эса ўн бир баравар кўпайтириш мўлжалланди. Металлургия саноатида флюсланган агломерат ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Шихтада флюсланган агломерат миқдори 75 процентга етказилди; домна печлари колошник тубида газ босимини ошириб ишлашга кўчирилди, дам бериш температураси оширилди. Бу эса меҳнат унумдорлигини 23 процент ошириш ва кокс сарфлашни 10 процент камайтириш имконини берди. Кузнецк металлургия комбинати домна печларининг керакли ҳажмидан фойдаланиш, мартенларнинг туби майдонининг ҳар бир квадрат метридан олинадиган пўлат ва блюмингнинг иш унуми жиҳатидан АҚШдаги ва бошқа капиталистик мамлакатлардаги энг яхши заводлардан анча устун туради. Май ойида Кузнецк комбинатида мамлакатнинг шарқидаги энг кучли домна печи ишга туширилди. «1100» блюмингини модернизация қилиш, иситувчи қудуқларни реконструкция қилиш натижасида блюмингнинг иш унуми анча кўпайди ва эндиликда у дунёда энг кучли блюминг деб ҳисобланади.

Кимё корхоналарининг коллективлари бир қанча процессларни автоматлаштирдилар. Бунинг натижасида меҳнат унумдорлиги ошди, маҳсулот ишлаб чиқариш кўпайди ва маҳсулотнинг сифати яхшиланди. Машинасозлик корхоналарида автоматик ва поток линиялар сони 1,8 баравар ортди, талайгина миқдорда автоматлар, агрегат станоклар ва ихтисослаштирилган станоклар ўрнатилди. Ишлаб чиқарилаётган маҳсулот ва машиналарнинг сифати анча яхшиланди.

КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг техника хизматини кучайтириш тўғрисидаги қарорига мувофиқ иқтисодий райондаги корхоналарда инженер-техник ходимларни конструкторлик ва технология бюролари ҳамда бўлимларига, завод ва цех лабораторияларига, экспериментал участкаларга, автоматлаштириш группаларига кўчириш мақсадида уларнинг иш жойларига қандай тақсимланганлиги қайтадан кўриб чиқилди. Ўтган йили кўп корхоналарда янги конструкторлик бюролари ва лабораториялари ташкил этилди. Халқ хўжалиги кенгаши бешта янги илмий-тадқиқот институти ташкил этди, илмий муассасаларда ишлаётган ходимларнинг миқдори эса 1,4 баравар кўпайди.

Шу билан бирга докладчи техникани тағин ҳам тараққий эттириш, ишлаб чиқаришни комплекс механизациялаш ва автоматлаштириш учун мавжуд бўлган катта резервлар ва имкониятлардан Халқ хўжалиги кенгаши ихтиёридаги корхоналарда ҳали етарли фойдаланилмаётганлигини эътироф қилади. Докладчининг фикрича, СССР Министрлар Советининг автоматлаштириш ва машиналаштириш Давлат комитети корхоналарни комплекс механизациялаш ва автоматлаштиришга доир айрим масалаларни ишлаб чиқишга жалб этилган илмий-тадқиқот ва лойиҳа—конструкторлик ташкилотларининг фаолияти устидан контролни кучайтириши ва уларнинг ишларини кўпроқ мувофиқлаштириб олиб бориши лозим.

Ўртоқ Графов айтадики, Кузбасс меҳнаткашлари ўзларининг юксак социалистик мажбуриятларини муваффақиятли суратда бажармоқдалар. Иш натижалари етти йилликнинг иккинчи йилининг саноат ишлаб чиқариши соҳасидаги топшириғи иқтисодий районда анча ошириб бажарилади, деб КПСС Марказий Комитетини ишонтириб айтишга тўлиқ асос беради.

Докладнинг охирги қисмлари капитал қурилиш ва қурилиш базасини кенгайтириш масалаларига бағишланди. Иқтисодий районимиз меҳнаткашлари олдига, деди докладчи, Ғарбий Сибирь металлургия заводини қуришдан иборат жуда муҳим вазифа қўйилди. Домна печи, кокс батареяси, икки конвертор, блюминг, аглофабрика, теплоэлектроцентраль, бир қанча ёрдамчи цехлар, кўп миқдорда уй-жойлар, маданий-маиший ва коммунал объектлар мисли кўрилмаган қисқа вақт ичида—уч йил ичида қурилиб ишга туширилиши лозим. Қурилиш ишлари техника жиҳатидан юксак даражада уюштирилган, индустриал методлар, прогрессив конструкциялар кенг қўлланилган, кўп меҳнат талаб этадиган қурилиш-монтаж ишлари комплекс механизациялаштирилган ва зарур миқдордаги маблағ ажратилган тақдирдагина ана шу программани амалга ошириш мумкин. Аммо ҳозирги пайтда керакли маблағлар белгиланган муддатларда ажратиб берилмаётир. Бундай завод қурилишини кечиктириш фойдасиздир, чунки бу ҳол қурилишни анча қимматлаштириб юборади. Ғарбий Сибирь металлургия заводининг темир-руда базасини вужудга келтириш масаласини алоҳида қараб чиқиш керак.

Кузбасс энергетикасини ривожлантириш саноат ишлаб чиқариши ўсишининг умумий суръатларидан кейинда қолмоқда. Докладчи СССР Госплани ва Электростанциялар қурилиши министрлиги Кузбассда энергетика қурилишига етарли баҳо бермаётганлиги натижасида бундай ҳолат рўй берганлигини таъкидлайди.

Кемерово иқтисодий районида машинасозлик етарли даражада ривожлантирилмаганлиги натижасида машина-ускуналарнинг кўп қисми, хусусан кўмир ва металлургия саноати учун керакли машина-ускуналар Уралдан ва мамлакатнинг марказий қисмидан келтирилмоқда. Ана шу машина-ускуналарни тайёрлаш учун эса Кузбассда ишлаб чиқарилаётган металлдан фойдаланилмоқда. Металлни ўринсиз ташишларга йўл қўймаслик учун, деди докладчи, Кузбасснинг ўзида шу етти йилликдаёқ оғир машинасозликнинг бир қанча заводларини қуриш масаласини қараб чиқиш зарур.

Ўртоқ Б. Ф. Братченко доклади

Қарағанда Халқ хўжалиги кенгашининг раиси **Б. Ф. Братченко** ўз докладида айтдики, партиямизнинг ва унинг ленинчи Марказий Комитетининг илгари қолоқ бўлган миллий ўлкаларда техникани ва маданиятни тез ривожлантиришга қаратилган доно сиёсати мамлакатнинг энг ёш саноат районларидан бири бўлган Қарағанда иқтисодий районининг тараққиётида ўзининг ёрқин ифодасини топди.

Б. Ф. Братченко айтадики, партия ва ҳукуматнинг тинмай қилаётган ғамхўрлиги туфайли иқтисодий районда мамлакатнинг учинчи кўмир базаси, рангли металлургиянинг энг йирик марказлари, қурилиш индустрияси, енгил ва озиқ-овқат саноати корхоналари вужудга келтирилди. Қора металлургия, кимё ва машинасозлик саноати тез суръатлар билан барпо қилинмоқда.

КПСС нинг XXI съезди Қозоғистон Совет Социалистик Республикасидаги ишлаб чиқарувчи кучларни юксалтиришга алоҳида эътибор берди. Қарағанда металлургия заводи қурилиши ана шу эътиборнинг ёрқин намунасидир.

— Қарағанда металлурглари, — дейди Б. Ф. Братченко,—ўзларининг меҳнат совғасини — Қозоғистон Магниткасида ишлаб чиқарилган биринчи чўяннинг қуймасини Пленумга тақдим этишни менга топширдилар.

Докладчи иқтисодий райондаги саноатнинг кўп тармоқлари тез ривожланиб бораётганлиги тўғрисида гапиради. Умуман Қозоғистонда саноатнинг ялпи маҳсулоти етти йилликда тахминан икки баравар ортса, Қарағанда Халқ хўжалиги кенгашида эса 3,4 баравар кўпайиши керак. Шу йилнинг ўзидаёқ каучук, кокс бензол, химикатлар ишлаб чиқариш ўзлаштирилади, яқин йиллар ичида эса металл тахталарни совуқ усулда прокатка қилиш, тунука, кислород компрессорлар, совутиш машиналари, алюминий ва бошқа кўп маҳсулот ишлаб чиқаришга киришилади.

Б. Ф. Братченко 1959—1960 йилларда иқтисодий район саноатининг ривожланишига тўхталиб ўтади. Ўтган йили бир неча миллиард сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди, ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш плани 104 процент бажарилди. Шу билан бирга маҳсулот ишлаб чиқариш 1958 йилдагидан 10 процент ортди. Иқтисодий район меҳнаткашлари оширилган мажбуриятлар олдилар ва 6 ой ичида буюмларнинг ҳамма энг муҳим турлари бўйича бу мажбуриятларни анча ошириб бажардилар.

1959 йил июнь Пленумининг саноатни тез суръатлар билан ривожлантиришнинг асосий шартлари сифатида янги техникани ва илғор технологияни жорий қилиш, ишлаб турган корхоналарни реконструкция қилиш ва кенгайтириш ҳақидаги қарорларини амалга ошириш соҳасида кўп иш қилинмоқда. Балхаш мис эритиш заводи, Коунрад кони, кўмир шахталари ва разрезлари, цемент заводи ва машинасозлик корхоналари қайта қурилмоқда. Ишлаб чиқариш процессларини реконструкция қилиш ва интенсифлаш йўли билан Қозоғистон металлургия заводи, Балхаш ва Жезқозғон бойитиш фабрикалари, синтетик каучук заводи, Жезқозғон мис-руда шахталарининг лойиҳада кўрсатилган қувватлари анча оширилди.

«Карагандауголь» комбинати шахталарида кўмирни механик усулда ортиш 70 процентга етказилди. 1960 йилда шахталарнинг юза қисмидаги ишларни автоматлаштириш ва механизациялаш учун кўп иш қилиш мўлжалланди. Бунинг натижасида 20 миллион сўмдан кўпроқ маблағ иқтисод қилинади.

Нотиқ айтадики, янги техникани жорий қилиш, автоматлаштириш ва механизациялаш меҳнаткашларни 7—6 соатлик иш кунига кўчириш билан бевосита боғлиқдир. Бутун мамлакатда бўлгани каби халқ хўжалиги кенгаши ихтиёридаги корхоналарда ҳам ишчи ва хизматчиларни 7 ва 6 соатлик иш кунига кўчириш бу йил тугалланади. Шу билан бирга меҳнаткашларнинг иш ҳақи камаймай, балки ортиб боради. Қисқартирилган иш кунига ўтилганидан кейин шахтёрлар ва металлургларнинг ўртача ойлик иш ҳақи 25—30 процент кўпайди, халқ хўжалиги кенгаши ихтиёридаги кўмир саноатида эса иш ҳақи умуман 16 процент ортди.

Докладда капитал қурилишга катта эътибор берилди. Металлургия заводи, 17 кўмир шахтаси, синтетик каучук заводи, жуда катта балчиқ-тупроқ-алюминий заводи, бир неча тепловой электростанциялар ва ҳоказолар Қарағанда Халқ хўжалиги кенгаши ихтиёридаги энг муҳим қурилишлардандир. Жезқозғонни Қозоғистоннинг дурдонаси деб атайдилар. Жезқозғонда жуда катта кон-металлургия комбинати қурилиши давом эттирилмоқда.

Докладчи Қарағанда 2-ГРЭСи қурилишини тезлаштириш, шунингдек Ермаков ГРЭСи қурилишини жадаллаштириш масаласини ўртага қўяди. Экибастуз кўмири базасида Ермаков ГРЭСини ишга туширишдан ташқари, дейди нотиқ, Экибастузнинг ўзида катта электростанциялар қуриш ва Қозоғистоннигина эмас, балки Урал ва Ғарбий Сибирь системаларини ҳам электр қуввати билан таъминлаш учун ана шу кучли узелдан фойдаланиш лозим.

Б. ф. Братченко Қарағандада илмий-техника марказини вужудга келтириш ҳақида таклиф киритади. Бу марказ Марказий Қозоғистонни ривожлантириш билан боғлиқ бўлган асосий масалаларни мустақил ҳал эта олур эди.

* * *

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми 14 июлда ўз ишини давом эттиради. (ТАСС).

ТОЖИКИСТОН ДАЛАЛАРИДА ҒАЙРАТ ЖЎШ УРМОҚДА

ҚАРДОШ РЕСПУБЛИКАЛАР ПАХТАКОРЛАРИНИНГ ТРАДИЦИОН МУСОБАҚАСИ

ИЛҲОМБАХШ ДЎСТЛИК

Н. ЗАРИПОВА,
Тожикистон КП Марказий Комитетининг секретари

1960 йилнинг иккинчи ярмига қадам қўйдик. Етти йилликнинг улуғвор вазифалари муваффақият билан амалга оширилмоқда. СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Марказий Статистика бошқармасининг кеча газеталарда эълон қилинган Ахбороти ҳар бир совет кишисининг юрагида азиз Ватанимиз учун бўлган ифтихор ҳисларини тағин ҳам кучайтиради, янги меҳнат зафарларига илҳомлантиради.

Совет Иттифоқи халқлари эришаётган ғалабаларнинг битмас-туганмас қудратли манбаи бор. Бу манба — халқларнинг илҳомбахш дўстлигидир. Бу дўстлик ижодчиси давлатимизнинг улуғ асосчиси, Коммунистик партиянинг йўлбошчиси абадий барҳаёт Ленининдир. Бу дўстлик намунасини бизнинг халоскоримиз, Совет Иттифоқидаги ҳамма халқларнинг оғаси улуғ рус халқи кўрсатиб келмоқда. Коммунистик партия бу дўстликни тобора мустаҳкамламоқда. Владимир Ильич Ленин: **«Биз, миллатларнинг ихтиёрий иттифоқини, — бир миллатнинг иккинчи миллат устидан ҳеч қандай зўрлигига йўл қўймайдиган иттифоқини истаймиз, — мутлақо тўла ишончга, қардошларча бирликни очиқ ва равшан тушуниб олишга, тўла ихтиёрийлик асосидаги келишувга асосланадиган иттифоқни истаймиз»** деган эди. Коммунистик партия мана шундай мустаҳкам иттифоқни вужудга келтирганлигини, бу иттифоқ совет халқлари тарихида катта синовлардан шараф билан ўтиб, темир-метиндек мустаҳкамланганлигини фахр билан айта оламиз.

Интернационализм, халқлар билан дўстлик, биродарлик — тожик халқининг ҳам қон-жонига сингиб кетди. Тожикистон партия ташкилоти Совет Иттифоқи халқларининг мана шу қардошларча дўстлигини тинмай мустаҳкамлашни, халқни интернационализм руҳида, совет ватанпарварлиги руҳида, ташқи душманларнинг ҳар қандай агрессив ниятларига қарши ҳамиша революцион ҳушёрлик руҳида тарбиялашни ўзининг муқаддас бурчи деб ҳисоблайди.

Ҳақиқатан ҳам республикамиз колхоз ва совхозларига, саноат корхоналарига келиб бир назар солинг! Тожик халқи ҳам ўзбеклар, руслар, туркманлар, қирғизлар, украинлар билан бир сафда аҳил бир оила бўлиб яшамоқда ва меҳнат қилмоқда. Масалан, Куйбишев номли пахтачилик совхозигами, Шаҳринавдаги боғдорчилик совхозига, Қўрғонтепадаги «Москва» колхозига ёки Сталинобод тўқимачилик комбинатигами борманг, мана шундай аҳил ва дўст оиланинг ажойиб намунасини кўра оласиз.

Ўртоқ Н. С. Хрушчев пахтакорларнинг Бутуниттифоқ кенгашида сўзлаган нутқида «Биз буюк ва қудратли социалистик совет давлатини вужудга келтирдик. Бу давлатда кишилар бир-бирлари билан биродарлар ва ҳар бир киши танасининг ранги, диний эътиқоди ва бошқа миллий белгилари қандай бўлишидан қатъи назар, ҳаммага, бутун жамиятга фойдали бўлган ишларни қилади» деб айтган эди.

Тожик ва ўзбек халқлари ўртасидаги дўстлик қадим замонлардан бери мавжуддир. Бизларнинг бепоён пахта далаларимиз бир-бири билан туташиб кетган, бизлар бир ариқдан сув ичамиз. Бизнинг гуллаётган водийларимизни айни бир баланд тоғлар қуршаб олган. Лекин бу дўстлик совет давримизда Лениннинг ҳаётбахш ғояларидан илҳомланиб, янада мустаҳкамланди.

Шоиримиз Боқи Раҳимзода тожик ва ўзбек халқларининг бу дўстлигини мана шу сатрларида яхши ифодалади:

Бировни бировдан фарқ қилиш осон
Аммо, биз қадимдан яқин қадрдон.
«Сен ўзинг тожикми, ўзбекми жўра»,
Деб сўраса ажабмас кўрган ҳар инсон.

Тожикистонда ўзбек халқи фарзандлари бошланғич ва ўрта мактабларда ўз она тилларида ўқимоқдалар. В. И. Ленин номидаги давлат университети, педагогика, қишлоқ хўжалик, политехника, медицина институтларида таълим олмоқдалар, илмий текшириш институтлари ва лабораторияларда илмий тадқиқотлар олиб бормоқдалар. Колхоз қурилишининг моҳир ташкилотчилари, пахта усталари ўртасида ўзбек халқининг кўпгина вакиллари бор. **Олиҳиммат ўзбек халқининг Мирзачўл ерларидан 50,5 минг гектар майдонни тожик халқига ҳадя қилгани тожик ва ўзбек халқлари ўртасида ленинча дўстликнинг яна бир ёрқин намунасидир.** Республикамизнинг баланд тоғли ерлардан Мирзачўлга кўчиб келган тожиклар ҳозир мана шу ерларга сув чиқариб, уни ўзлаштирмоқдалар, у ерларда ҳам пахтадан мўл ҳосил етиштирмоқдалар.

Иккала қардош республика пахтакорлари ўртасида бир неча йиллардан бери давом этиб келаётган ва яхши анъана бўлиб қолган социалистик мусобақа бу дўстликни янада мустаҳкамлашда жуда муҳим роль ўйнамоқда. Тожикистон билан Ўзбекистон мусобақаси пахтачиликда янги прогрессив усулларни дадил жорий қилишга, пахтадан тобора мўл ҳосил етиштиришга катта ёрдам бермоқда! Ҳар йили келиб турадиган ўзаро текшириш бригадаларининг самимий маслаҳатлари, улар борган ҳар бир колхоз ва совхозларда қишлоқ хўжалигининг ҳамма соҳаларини тағин ҳам ривожлантиришга амалий ёрдам бермоқда.

Республикаларимиз ўртасида фақат пахтакорларгина эмас, балки катта саноат корхоналарининг ишчилари ва инженер-техниклари ҳам ўзаро мусобақалашмоқдалар. Чунончи, Сталинобод ва Фарғона тўқимачилик комбинатлари ўртасидаги социалистик мусобақа ҳам яхши натижалар бермоқда. Ўзбек ва тожик ишчилар синфининг бу социалистик мусобақаси техникани тинмай тараққий эттириш, меҳнат унумдорлигини тобора ошириш ва шундай қилиб етти йиллик планни муддатидан илгари бажаришга хизмат қилмоқда.

1960 йилнинг баҳори Тожикистон пахтакорлари учун анча қийин йил бўлди. Об-ҳаво жуда ноқулай келди. Аммо шунга қарамасдан **биз қардош ва мусобақадош ўзбек халқига Тожикистон пахтакорлари бу йил ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятни шараф билан бажарадилар ва она-Ватанга 480 минг тонна пахта етказиб бериш учун зарур бўлган ҳамма чораларни кўрадилар деб маълум қила оламиз.**

Тожикистон колхозчилари ва совхоз ишчилари КПСС Марказий Комитети июль Пленуми шарафига умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилиб, мамлакатга тобора кўпроқ қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етказиб бермоқдалар. **Сут, жун, қоракўл тери, пилла тайёрлаш планлари муддатидан илгари муваффақиятли бажарилди,** давлатга ўтган йилдагига қараганда анча кўпроқ маҳсулот сотилди.

Республикамиздаги илғор пахтакор районлардан бири — Куйбишев районининг колхозчилари, совхоз ишчилари ва қишлоқ хўжалик мутахассислари 1960 йилда пахта ва чорва маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш ва давлатга сотиш юзасидан қўшимча мажбурият олиб, бутун республика қишлоқ хўжалиги меҳнаткашларига қарата мурожаат қабул қилдилар. Бу район экинлар парваришида механизацияни кенг жорий қилмоқда, ҳамма майдонларда ғўза икки томонлама ишланмоқда. Ҳозиргача ғўза қатор оралари 4-5 комплекс ишланди, кўпчилик участкаларда учинчи марта озиқлантириш тугалланди, илғор колхоз ва бригадаларнинг далаларида ҳар туп ғўзада 10—12 тадан ҳосил тугунчалари, шу жумладан 5—7 тадан бўлиқ кўсак тўпланган.

Аммо, республикамизнинг ҳамма колхоз ва совхозларида ҳам ғўза парвариши мана шундай муваффақиятли равишда боряпти деб бўлмайди. Қишлоқ хўжалигининг ҳамма соҳаларини ва унинг етакчи тармоғи бўлган пахтачиликни тинмай ривожлантиришда ҳали кўп камчиликларимиз, нуқсонларимиз бор.

Ўзбекистон ва Тожикистон пахтакорлари ўртасидаги социалистик мусобақа ишимиздаги мана шу камчиликларни бартараф қилишга, нуқсонларни ҳар томонлама чуқур очиб ташлашга ҳеч сўзсиз ёрдам беради, дўстлигимизни янада мустаҳкамлайди.

Бугун Ўзбекистон пахтакорлари делегацияси республикамизга келади. Меҳнатсевар ва меҳмондўст тожик халқи уларни кенг қучоқ очиб:

— Хуш келибсизлар, қон-қардош ва мусобақадош ўзбек пахтакорлари! — деб кутиб олади. Тожик халқи ўзбек пахтакорлари бу йил мамлакатга 3 миллион 170 минг тонна пахта етказиб беради, далада шунга яраша ҳосил тўплайди, деб ишонади.

ҲОСИЛНИНГ КАЛИДИ

Колхозимиз аъзолари етти йилликнинг иккинчи йилида катта майдонларнинг ҳар гектаридан 35 центнердан ингичка толали пахта етиштирамиз деб бел боғлашган. Биз ҳозироқ эл-юрт олдида айтган сўзимизнинг уддасидан чиқамиз, кузда катта хирмон кўтарамиз, деб айта оламиз. Ҳамма майдонда ғўза текис гуллаб, кўсаклай бошлагани, ҳосил тугунчаларининг кун сайин кўпайиб бораётганлиги мўл ҳосилдан дарак бериб турибди.

Бу йилги об-ҳаво шароитларини ҳисобга олиб, ғўзани азотли ўғит билан озиқлантиришни 1 июлгача тугалладик. 800 гектар ердаги ғўза 4 марта узунасига ва 3 марта кўндалангига белгиланган кенглик ва чуқурликда культивация қилинди. Ҳ. Хўжақулов, С. Ғаффоров, Б. Ҳасанов, Б. Алланазаров каби моҳир универсалчиларимиз культивациянинг сифати учун курашиш билан бирга, смена нормаларини ҳам анча ошириб бажармоқдалар. Колхоз даласида 13 та чопиқ трактори тўхтовсиз ишлаб турибди.

Мўл ҳосилнинг тақдири ҳал қилинаётган шу кунларда суғоришни, айниқса тунги суғоришни яхши уюштириш катта аҳамиятга эга. Чунки ғўза шу кеча-кундузда миқтириб суғорилса, тупроқ тобига келиши биланоқ чуқур юмшатилса, ғўза тупларида ҳосил кўпаяверади, гуллар тўқ кўсакка айланади. Шунинг учун ҳам колхоз правлениеси ғўзани суғоришга энг тажрибали сувчиларни ажратди ва улар тўғрисида ғамхўрликни кучайтирди.

Ҳосилнинг калиди — сувчининг қўлида. Ҳақиқатан ҳам шундай. Сувчи омилкор бўлса, пуштани сув ювиб кетмайди, ғўзанинг томири очилиб қолмайди, тупроқ бир текисда намланади. Шунинг учун ҳам сувчиликка энг тажрибали, пахтачиликнинг тилини яхши биладиган кишиларни танлаб қўйганмиз. Асосий сувчилар 65—70 киши. Лекин, зарур бўлганда сувчилар сонини 80—85 кишига етказиш мумкин. 10 та далачилик бригадасининг ҳаммасида ҳам сувчилар 3—4 кишидан иборат группага бўлинган ва уларга мавсум охиригача муайян яхлит карталар бириктиб қўйилган. Бу эса, ишда сувчининг масъулиятини оширади. Ҳамма бригадаларда ғўзани табақалаб суғормоқдамиз. Ш. Сафаров, Э. Чоршанбиев, Б. Кўчкелдиев, М. Ортиқов каби моҳир сувчилар ҳозиргача ғўзага уч марта сув тарадилар.

Мутахассисларнинг маслаҳатларига амал қилиб, колхоз аъзолари ғўза парваришини кун сайин кучайтираётирлар. 5 августгача 800 гектар пахта майдонининг 700 гектарини икки марта ва қолган 100 гектарини эса уч марта комплекс парвариш қиламиз. Ғўзаларимиз яна фосфорли ўғитлар билан қўшимча озиқлантирилади ва қондириб суғорилади.

Эшбек САТТОРОВ,
Колхозобод районидаги «Янгиобод» колхозининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

ХУШ ОМАДЕД!

Қардош Туркманистон ССР пахтакорларининг вакиллари бир неча кундан буён республикамиз пахта далаларида социалистик мусобақа шартларининг қандай бажарилаётганлигини текширишдан ўтказмоқдалар. Ўзбек пахтакори Тошовуз далаларидаги дўстлари билан тажриба алмашаётган, туркман дўстларимиз бухороликларга ўз зафарларини сўзлаб бераётган шу кунларда Тожикистон ССР пахтакорлари вакилларининг республикамизга келиши янада қувончлидир.

Бугун Тожикистон КП Марказий Комитети қишлоқ хўжалик бўлимининг мудири ўртоқ Мирзаян раҳбарлигида тожик пахтакорлари вакилларининг ўзаро текшириш бригадаси республикамизга келади. Ўзбекистон ССР дан эса 23 кишидан иборат составда ўзаро текшириш бригадаси Тожикистонга жўнаб кетмоқда.

Ўзбек пахтакорлари ўз дўстларини, юқори ҳосил усталари тожикистонлик биродарларини:

— Хуш омадед! — Хуш келибсиз! — деб қизғин кутиб оладилар.

ТУРСУНОЙНИНГ ТОЖИКИСТОНЛИК ДУГОНАЛАРИ

Бўрихон ўзида йўқ шод-хуррам. У қўлидаги газетани дугонасига узатаркан деди:

— Ўртоқжон, мана бу мақолани ўқинг, мана бу суратга қаранг, одамнинг ҳаваси келадиган иш-а?

— Бу кимнинг сурати?

— Ўзбекистонлик машҳур механик-ҳайдовчи Турсуной Охунованинг номини эшитганмисиз. Ўша қиз мана шу киши бўлади. Никита Сергеевич Хрушчев декабрь Пленумида мана шу қиз тўғрисида гапирган-да. Турсуной Охунова 1959 йилда бир ўзи 210 тонна пахта териб ишни қойил қилган.

— Биз ҳам Турсунойга ўхшаб механик-ҳайдовчи бўламиз. Келаси йил пахтани албатта машинада терамиз.

Дугоналар, тожик қизлари, мамлакатимизда ажойиб ватанпарварлик ташаббусини бошлаб берган ўзбек қизи Турсуной Охунованинг эгачи — сингиллари шундай деб аҳду паймон қилишди.

Бу суҳбат бултур декабрь ойида Регар районидаги Киров номли колхознинг чевар теримчилари Бўрихон Ашурова билан Рўзихон Холматова ўртасида бўлиб ўтган эди. Улар ўз олдиларига қўйган мақсадга эришиш учун қийинчиликлардан қўрқишмади. Мана, энди машинани бемалол ҳайдайдиган бўлиб қолишди.

Регарлик қиз-жувонлардан 57 киши Пахтаободдаги механик-ҳайдовчилар тайёрлайдиган курсни тамомлаб чиқди.

Шу кеча-кундузда Тожикистон пахта далаларида ғўза парваришида механизатор хотин-қизларни кўплаб учратиш мумкин. Булардан бири «Партия XX съезди» колхозининг бригада бошлиғи, Тожикистон ССР Олий Советининг депутати Мингдона Баратова бўлса, яна бири, «Комсомол» колхозидан Робия Ўринбадалова ва бошқалардир.

Нов районидаги Сатторов номли колхознинг моҳир теримчиси Сочинисо Маматқулова ҳам Турсунойнинг дугоналаридан. У областда хотин-қизлар ўртасида биринчи бўлиб механик-ҳайдовчилар тайёрлаш курсига ўқишга кирди, техникани мукаммал ўрганиб олди. Ҳозир Сочинисо ғўзани кўндалангига ва узунасига ишлашда зўр ташаббус кўрсатаётир. Бу серғайрат қиз 1960 йилда камида 100—120 тонна пахта теришга бел боғлаган.

Ленинобод шаҳридаги механизация мактаби ҳузурида механик-ҳайдовчилар тайёрлаш курси очилди. Бу курсда ўзбек, тожик қизларидан 50 дан ортиқ киши ўқимоқда. Пролетар районидаги Сталин номли колхоз бригада бошлиғи Эна Боймуродова, «Ленинград» колхозидан Бароат Умарова ва бошқалар қунт билан ўқимоқдалар.

Ҳисор районида ҳам хотин-қизлардан 30 киши механик-ҳайдовчилик касбини ўрганяпти. Оржоникидзеободлик Норгул Сафарова, Ҳалимахон Баҳодирова, шунга ўхшаш юзлаб, минглаб қизлар Турсунойни кўрмаган бўлсалар ҳам, уни ўзларининг энг яқин дугоналари деб ҳисоблайдилар. Чунки, ўзбек қизи бошлаган ташаббусга қўшилган бу тожик қизлари ҳам техникани эгаллаб олдилар.

М. АҲАДОВА.

Зиёвутдин Жўраев тракторчи бўлгандан буён чорак асрдан кўпроқ вақт ўтди. Уни Регар районидаги Киров номли колхозда ҳамма яхши танийди. Моҳир универсалчи хизмат кўрсатган участкадаги ғўза бир текис гуллади. Ўртоқ Жўраев Р. Матқобилов бригадасида кунига 17—18 гектар ердаги ғўзани сифатли культивация қилмоқда. СУРАТДА: илғор тракторчи Зиёвутдин Жўраев.

И. Афанасьев фотоси.

ҲИССАМИЗ

Районимиз қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари КПСС XXI съездининг тарихий қарорларини амалга ошира бориб, улуғ етти йилликнинг иккинчи йилида пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш юзасидан олинган социалистик мажбуриятларни муваффақиятли бажариш учун зўр бериб курашмоқдалар. Улар кўкламги об-ҳавонинг ноқулай келиши натижасида юз берган қийинчиликларни маҳорат билан енгиб, ғўзанинг ўсишидаги қолоқликни тезда бартараф этдилар ва унинг ривожланишини бутун чоралар билан тезлаштирдилар.

Биз кам меҳнат ва маблағ сарфлаб, пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун ғўза парваришида механизацияни кенг жорий қилаётирмиз. Ҳозиргача ғўза қатор оралари 4 комплекс ишловдан чиқди. Ҳамма майдонларда ғўзани учинчи марта озиқлантириш муваффақиятли тугалланди. Киров номли, «Партия XX съезди», «Москва» ва Сталин номли колхозларнинг ҳар туп ғўзасида ҳозир 14—16 тадан шона ва гул, 6—7 тадан кўсак санаш мумкин. Юқори ҳосил мусобақасига райондаги 87 та трактор-далачилик бригадасининг ҳаммаси қўшилган.

Районимиздаги ҳар бир колхоз, совхоз ва бригада июлда мўл ҳосил тўплаш учун курашяпти. Бунинг учун ғўза парвариши ҳар томонлама кучайтирилмоқда, баъзи участкаларда ривожланиш ва ҳосил олишдан орқада қолаётган ғўза фосфорли ўғитлар билан қўшимча озиқлантирилмоқда. Натижада авжи паст ғўза ҳам тез ҳосилга кирмоқда. Шу кунларда агрономларимиз ва барча қишлоқ хўжалик мутахассислари ғўзанинг ривожланишини ва ялпи ҳосилга киришини тезлатадиган агротехника тадбирларини амалга оширишда колхозларга катта ёрдам бермоқдалар.

Кейинги икки йил ичида районда пахта ҳосилдорлиги гектар бошига 11 центнер ошди. Бунга комплекс механизацияга асосланган янги, прогрессив агротехникани кенг қўлланиш, ернинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, қолоқ колхоз ва бригадаларни илғорлар даражасига кўтариш туфайли эришилди. Бу йил районда ҳар гектар ердан олинадиган ҳосилни 27 центнерга етказиш учун ҳамма резервлардан тўлароқ фойдаланиш чораларини кўраётирмиз. Бу жиҳатдан айрим илғор хўжаликларнинг ибратли ишларини таъкидлаб ўтиш керак бўлади. Масалан, районнинг «Москва», «Партия XX съезди», Сталин номли, Ленин номли, «Тожикистон», «Комсомол» ва «Сталинобод» колхозларининг пахтакорлари шу йилнинг ўзидаёқ ҳосилдорликни гектар бошига 4—5 центнер оширишга қарор қилдилар. Ҳамма колхозларда харажатларни камайтириш мақсадида пахта қоп-қанорсиз ташилади, ҳосил етилгунча ғўзалар фақат механизмлар воситасида парвариш қилинади.

Тожикистон КП Марказий Комитетининг бюроси Куйбишев район қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг 1960 йилда пахта ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш ва давлатга сотиш юзасидан қўшимча мажбуриятлар олишдан иборат ватанпарварлик ташаббусини қизғин маъқуллади. Бу ташаббусга республиканинг ҳамма областлари, районлари, колхоз ва совхозлари қўшилди. Биз ҳозиргача давлатга ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 1,5 баравар кўп гўшт, сут сотдик. Районда пилла тайёрлаш ва сотиш мажбурияти ҳам ошириб бажарилди.

Район партия ташкилоти ҳозирги вақтда омма орасида олиб борилаётган бутун ташкилотчилик ишларини ва партиявий-сиёсий ишларни колхоз ва совхозларда қўшимча резервларни қидириб топиш ҳисобига етти йилликнинг иккинчи йилида пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш ҳамда давлатга сотиш юзасидан олинган юксак мажбуриятларни шараф билан бажаришга қаратмоқда. Биз бу йил она-Ватанга 20 минг тонна ингичка толали пахта етказиб берамиз. Бу, районимиз меҳнаткашларининг етти йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун умумхалқ курашига қўшадиган муносиб ҳиссаси бўлади.

А. СУЛАЙМОНОВ,
Тожикистон КП Куйбишев район комитетининг биринчи секретари.

ҚАРДОШЛАР ЗАФАРИ — ҲАММАНИНГ ЗАФАРИ

Тожикистон Совет Иттифоқида 1948 йилдан бери ҳосилдорлик жиҳатидан биринчи ўринда ва пахта ялпи ҳосили жиҳатидан иккинчи ўринда келяпти. Республиканинг илғор хўжаликлари ҳосилдорликни ошириш соҳасида айниқса юксак кўрсаткичларга эришдилар. Буни айрим колхозлар мисолида яна ҳам яққолроқ кўриш мумкин.

Регар районидаги Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Асқарали Мирзаев раислик қилаётган Киров номли колхоз ўтган йили катта майдоннинг ҳар гектаридан 45,6 центнердан ҳосил етиштириб, ўз социалистик мажбуритини ошириб бажарди. Колхоз пахтакорлари улуғ етти йилликнинг иккинчи йилида 1.270 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 47 центнердан ҳосил кўтаришга аҳд қилиб, ғўза парваришини зўр уюшқоқлик билан ўтказяптилар. Ҳозир бу колхозда ғўзанинг тўртинчи парвариши муваффақиятли ўтказилиб, бешинчи парвариши кучайтириб юборилди. Яхши ишланган, ўз вақтида сифатли озиқлантирилган ғўза қийғос гуллаб, кўсаклай бошлади.

Ғўза парвариши колхознинг Аҳмадқул Исломов, Раҳматулло Мамадқулов, Жўра Раҳмонов ўртоқлар бошлиқ бригадаларида айниқса яхши уюштирилган. Бу бригадаларнинг далаларида ғўза серҳосил бўлиб етилмоқда. Шаҳритуз районидаги Хрушчев номли, «Коммунизм» «Пахтакор» ва Ленин номли колхозларнинг кўпчилик майдонларида ҳам ғўза ялпи кўсаклади.

Ўтган йили 2.437 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 41 центнердан ошириб ҳосил йиғиб олган Орол районидаги Ленин номли колхоз (раиси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони ўртоқ М. Маҳмадалиев) бу йил 2.600 гектар майдоннинг ҳар гектаридан камида 43 центнердан пахта етиштириш учун курашмоқда. Шу колхоздан Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари Сайли Ражабова, Зилол Раҳмонова бошчилик қилаётган бригадалар гектаридан 55 — 60 центнердан ҳосил етиштириш учун мусобақа бошлаб, ғўза парваришини намунали ўтказмоқдалар.

Панж районидаги Сталин номли колхоз ўтган йили республикада биринчи бўлиб пахта тайёрлаш давлат планини бажарган эди. Колхоз мажбуриятдан ошириб бир неча юз тонна пахта ҳам берди. Бу йил Сталин номли колхоз пахтакорлари ва механизаторлари 1.750 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 35 центнердан ингичка толали пахта ҳосили етиштириш учун курашга отланиб, ҳар қачонгидан кўра зўр ғайрат ва сабот-матонат билан меҳнат қилмоқдалар. Колхознинг Ҳавло Каримов, Зокир Лутфуллаев бошлиқ юқори ҳосилли бригадалари гектаридан 48—50 центнердан ҳосил етиштириш учун беллашмоқдалар.

Худди шу каби Регар районидаги Калинин номли, Нов районидаги Сталин номли, Сталинобод районидаги Ленин номли, Оржоникидзеобод районидаги «Партия XIX съезди», «Коммунизм», Кўлоб районидаги Шаталов номли, Томин номли ва бошқа кўпгина илғор колхозларда ҳам ғўза парвариши юксак агротехника даражасида ўтказмоқда.

Бу йил республиканинг барча колхоз ва совхозларида арзон ва кўп пахта етиштириш учун қизғин кураш кетяпти. Ленинобод районидаги Фрунзе номли колхознинг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Шарифбой Ашуров бошлиқ комплекс механизация бригадаси бу ҳаракатнинг ташаббускори бўлди. Унинг бригадаси ўтган йили энг кам меҳнат ва маблағ сарфлаб, янги ерларда гектаридан 35 центнердан ҳосил етиштирган эди. Бу йил эса, бригада 100 гектар ернинг ҳар гектаридан 40 центнердан ҳосил етиштириш ва пахта таннархини яна камайтириш учун курашяпти. Бу ерда ғўза парваришидаги ҳамма ишлар механизациялаштирилган. Етиштирилаётган ҳосил ҳам машинада териб олинади.

Шу бригада билан мусобақадош Панж районидаги Ленин номли колхознинг Евгений Заузелков бошлиқ комплекс механизация бригадаси бу йил 128 гектар ернинг ҳар гектаридан 41 центнердан ингичка толали пахта ҳосили етиштириш мажбуриятини олган.

Буларнинг ҳаммаси 480 минг тонна тожик пахтасини етиштириш ишига қўшилаётган катта ҳиссадир.

Қардош республикалар — Тожикистон, Ўзбекистон ва Туркманистон пахтакорлари ўртасидаги традицион мусобақа йил сайин кенгайиб, ажойиб самаралар бермоқда. Шу кунларда тожик пахтакори ҳам, ўзбек пахтакори ҳам, туркман пахтакори ҳам қаҳрамонона меҳнат қилиб, барча майдонларда олинган юксак мажбуриятга яраша мўл ҳосил тўплашга интилаётган экан, бу ҳар биримизни қувонтиради. Чунки, қардошлар зафари ҳамманинг зафари.

Ш. РАЖАБИЙ.

ҲАМКОРМИЗ

Ҳаммамиз битта катта хирмонга, Ватан «оқ олтин» хазинасига пахта тўкамиз. Мусобақадошларимиз, Сиз азиз ўзбек пахтакорлари бу йил мамлакатга 3 миллион 170 минг тонна пахта етказиб бериш учун курашаётган бўлсангиз, биз 480 минг тонна учун курашмоқдамиз. Ватан бу йил ўзбек ва тожик пахтакорларидан 3 миллион 650 минг тонна «оқ олтин» олади.

Жангларда синалган, шавкатли меҳнатда ўз кучини кўрсатган ажойиб дўстлигимиз пахта ҳосилини муттасил оширишда ҳам қўл келмоқда. Биз уч марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳамроқул Турсунқулов, уста пахтакор новатор механизаторлардан Валентин Тюпко, Турсуной Охунова, Ғанишер Юнусов, Мелиқўзи Умрзоқов ва бошқаларнинг тажрибаларидан ўрганмоқдамиз.

Бугун республикамизга ўзбек пахтакорларининг вакиллари келади. Ўзбекистонга эса бизнинг вакилларимиз жўнаб кетишди.

Ўзаро текшириш, ҳамкорлик пахта ҳосилини оширишга ёрдам бериши турган гап. Бу мусобақада ҳаммамиз ҳам ғолиб чиқиш учун курашамиз.

Ҳ. ТУРДИЕВ,
Қўрғонтепа шаҳридаги Сталин номли колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

ТОЖИКИСТОНГА — ЎЗАРО ТЕКШИРИШГА!

Бугун Тошкентдан Тожикистон ССР га Ўзбекистон пахтакорларининг ўзаро текшириш бригадаси жўнаб кетмоқда. Бригадага Ўзбекистон КП Марказий Комитети қишлоқ хўжалик бўлимининг мудири Ҳ. М. Жалилов бошчилик қилади.

Бригада составида Оққўрғон районидаги Алимкент қишлоқ Советининг раиси Т. Раҳмонов, Бекобод районидаги Дзержинский номли колхоз раиси А. Шукуралиев, Шўрчи районидаги трактор-далачилик бригадасининг бошлиғи Т. Абдисаматов, Самарқанд область қишлоқ хўжалик бошқармасининг зоотехниги Азизова, Сариосиё районидаги «Ленинград» колхозининг раиси Шарофиддинов, республика қишлоқ хўжалик министрлигининг агрономи В. Никитин, ҳаммаси бўлиб 21 киши бор.

Ўзаро текшириш бригадаси қардош республика пахтакорларининг социалистик мусобақа шартларини қандай бажараётганликларини кўздан кечирадилар.

Сталинобод районидаги Ленин номли колхознинг маданият уйи.

В. Фидянин фотоси.

ҲАЁТ ТАҚОЗО ЭТГАН ТАЛАБЛАР

Самарқанд. («Қизил Ўзбекистон» мухбири). Область партия комитетининг биринчи секретари О. Маҳмудовнинг доклади ҳам, музокарада қатнашган нотиқлар нутқи ҳам хотин-қизлар орасида оммавий-сиёсий ва тарбиявий ишларни яхшилаш ҳамда уларни жамоат ишларига кенгроқ жалб қилишга қаратилди, бу бежиз эмас эди, албатта.

Тўғри, кейинги вақтларда область, район партия ва совет ташкилотлари хотин-қизлар орасида тарбиявий-ташкилий ишларни анча яхшиладилар. Натижада хотин-қизларнинг ташаббускорлиги ошди, улар етти йиллик планни [illegible] бажаришга ҳисса қўшмоқдалар.

Бироқ, хотин-қизлар орасида ишлашни яхшилаш, уларнинг коммунистик жамиятдаги ролини ошириш соҳасида олиб борилаётган ишлар ҳаёт талаблари даражасидан орқада қолмоқда. Область партия комитетининг номенклатурасига кирадиган 4500 лавозимдан атиги 343 тасида хотин-қизлар ишлайди. 17 район халқ маорифи ва соғлиқни сақлаш бўлим мудирлари орасида хотин-қизлар йўқ. Область бўйича хотин-қизлардан 4 та колхоз раиси бор.

[illegible]

— Область партия комитети [illegible] — деди Нурота районлик ўртоқ Маллаева, — у киши кўпинча хўжалик масалалари билан шуғулланади-ю, хотин-қизлар орасида тарбиявий-ташкилий ишлар қандай аҳволда эканлигини билиш ва йўл қўйилган камчиликларни бартараф этишда амалий ёрдам беришга вақт топа олмайди. [illegible]

Пленум қатнашчилари Самарқанд шаҳар ва Каттақўрғон район партия комитетларининг хотин-қизлар орасида [illegible]

Пленум хотин-қизлар орасида [illegible]

Ю. ЮНУСОВ.

Колхоз боғларига янада файз кирди. Пишиқчиликнинг ўзгача гашти бор. Турли ширин-шакар мевалар сингари олма ғарқ пишди. Оржоникидзе районидаги Ленин номли колхоз аъзолари ҳар йили мева, сабзавот, полиз экинлари — қовун-тарвуздан мўл ҳосил олмоқдалар. Колхоз Тошкент меҳнаткашларига 60 тоннадан зиёдроқ сабзавот ва мева етказиб беради. СУРАТДА: тажрибали боғбон Асад Алимов олмазорда.

Ҳ. Ҳайитмуҳамедов фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

ГАП — ҚАРОРНИНГ БАЖАРИЛИШИДА

Кейинги икки йилда Термиз шаҳри меҳнаткашлари 20 минг квадрат метр уй-жой олдилар. Бу — ўтган 5 йилликдагига нисбатан 5 баравар кўпдир. 1958—1959 йиллар давомида шаҳар аҳолиси ўз маблағи билан 350 уй-жой қурди. Область марказида янги кинотеатр, меҳмонхона, коммунал ва маиший хизмат кўрсатиш комбинати, моделлар ательеси бино қилинди. Аҳолига савдо ва медицина хизмати кўрсатиш бирмунча яхшиланди.

Бироқ, меҳнаткашларга маданий-маиший хизмат кўрсатиш ишида [illegible] Термиз районларининг матлубот жамиятлари эса аҳолини сабзавот билан таъминлашга етарли эътибор бермаяпти.

Областда кўп сонли коммунал хўжалик муассасалари бор. Аммо, булар ҳам аҳолига яхши хизмат кўрсатмаётир. Баъзи районларнинг марказларида ҳанузгача ҳаммом йўқ. Бундан икки йил олдин Ангор райони марказида ҳаммом қурила бошланган эди. Бироқ ўртоқ Тожиддинов раҳбарлик қилаётган 7-пудратчи қурилиш-монтаж бошқармаси ёмон ишлаётганлиги сабабли бу бинонинг қачон битиши номаълум. Шўрчи районида ҳам етарли маблағ бўлишига қарамай, ҳаммом қурилиши бошланмаган. Областда водопровод тармоқлари ҳам жуда кам. Ўртоқ Мамедов раҳбарлик қилаётган 164-қурилиш трестининг айби билан Қамаши, Бешкент ва Ғузор район марказларида водопровод қурилиши бир неча йилдан бери тугалланмаяпти.

Областдаги 16 та маиший комбинатдан атиги учтаси ўз планини бажарди. Шаҳар ва районларнинг аҳолиси устахоналарда буюртмаларнинг пала-партиш ва ниҳоят кечикиб бажарилаётганлиги, майда ремонт устахоналари йўқлигидан ҳақли равишда ранжимоқдалар.

Аҳолига медицина хизмати кўрсатиш ишида ҳам жиддий камчиликлар мавжуд.

[illegible] А. Невареев ўртоқларнинг [illegible] яхши уюштирилмаган.

Область марказидан узоқдаги район ва қишлоқ аҳолисига маданий-маиший хизмат кўрсатиш иши яна ҳам ёмон аҳволда. Область матлубот жамияти қишлоқ меҳнаткашларини саноат ва озиқ-овқат моллари билан таъминлашнинг уддасидан чиқмаяпти. 1959 йил ва шу йилнинг ўтган 5 ойи мобайнида аҳолига 83,6 миллион сўмлик мол кам сотилганлиги бунинг далилидир. Қишлоқ магазинларига юборилаётган моллар меҳнаткашларнинг диди ва талабига мос эмас. Деҳқонобод, Бойсун, Бешкент районларининг чорва яйловларида чўпон-чўлиқларга туз, керосин, гугурт, чой, қанд-қурс каби оддий нарсалар ҳам мунтазам равишда етказилмаяпти.

Область матлубот жамияти жойларда аҳолини иссиқ нон билан таъминлаш учун нонвойхоналар қуриш, мавжуд нонвойхоналарнинг ишини тўғри йўлга қўйиш билан қониқарсиз шуғулланмоқда. Қарши, Денов ва Термиз районларининг матлубот жамиятлари эса аҳолини сабзавот билан таъминлашга етарли эътибор бермаяпти.

— Область маданият бошқармасининг ходимлари кабинетдан туриб раҳбарлик қиладилар, жойларда кам бўладилар, амалий ёрдам бермайдилар, — дейди Қамаши район партия комитетининг секретари ўртоқ Абдуллаев. — Клуб ва кинотеатрларда ўзбек тилида фильмлар жуда кам кўрсатилади, янги фильмлар бизга жуда кечикиб келади.

Кутубхоналар ва қироатхоналар ишини яхшилаш, китоб пропагандасини йўлга қўйишда ҳам жиддий хатолар бор. Сариосиё районининг марказида ҳозиргача маданият уйи, қишлик кинотеатр ва меҳмонхона йўқ.

Сурхондарё область партия комитетининг яқинда бўлган пленуми «Меҳнаткашларга маданий-маиший хизмат кўрсатишнинг аҳволи ва уни яхшилаш тадбирлари ҳақида»ги масалани кўриб жуда тўғри иш қилди. Энди гап қабул қилинган қарорларнинг бажарилишида қолди.

А. ХАЛИЛОВ,
«Қизил Ўзбекистон» мухбири.

Москваликлар томоша қилади

Москва кинотеатрларининг июль ойи репертуарига кўпгина фильмлар киритилган. Москвалик томошабинлар «Мосфильм» ишлаган «Биринчи учрашув», «Жўнатилмаган хат» ва «Уч марта ҳаётга қайтиш» фильмларини яхши кутиб олдилар.

Мана шу ой ичида қардош республикаларнинг киностудиялари ишлаган «Охирги кун, биринчи кун» («Грузияфильм»), «Бу баҳорда бўлган эди» («Довженко»), «Орзулар ушалмоқда» («Одессияфильм»), «Ўғлим уйланиши керак» («Тожик-фильм») кинофильмлари намойиш қилинади. Бундан ташқари, пойтахт экранларига чет мамлакатларнинг киностудиялари ишлаб чиқарган кўпгина кинокомедия ҳамда фильмлар чиқарилмоқда.

Г. БАХШИЕВА,
«Қизил Ўзбекистон»нинг Москва мухбири.

ПРАВДА ВОСТОКА

Газетанинг бугунги сонида КПСС Марказий Комитети Пленумининг иши ҳақида ҳисобот берилган. «Ғалаба рапортлари» деган сарлавҳа остида республика меҳнаткашларининг ишлаб чиқаришдаги ютуқлари ҳақида хабарлар босилган. Андижон пахтакорлари, Тошкент машинасозлари америкалик агрессорларни қораламоқдалар. Газетада шу ҳақда ҳам материаллар бор.

Газета мухбири Г. Краковский Бухородан ёзган хабарида Туркманистон пахтакорларининг фикр ва мулоҳазаларини ифода этган. Грюнвальддаги тарихий ғалабанинг 550 йиллиги муносабати билан И. Греков ва В. Королюкларнинг мақоласи босилган.

ЎЗБЕКИСТОНИ СУРХ

Газетада КПСС Марказий Комитети Пленумининг иши ҳақида информацион билдириш босилган. Шунингдек Н. С. Хрушчевнинг матбуот конференциясида қилган баёноти, Марказий Статистика бошқармасининг ахбороти ва республика меҳнаткашларининг меҳнат зафарлари ҳақидаги рапортлари босилган.

«Қардош республикалар пахтакорларининг мусобақаси» деган рубрика остида туркман пахтакорларининг Бухоро областида бўлишларига доир материал бор. Шунингдек, газетада Тўрақўрғон районидаги «Гигант» колхозининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Лим Мен-Гикнинг мақоласи берилган.

Булардан ташқари, газетада саноатга доир материаллар ва тожик ёзувчиси Жалол Икромийнинг «Феруза» номли романидан парча босилган.

ФУТБОЛ

Икки ўйин

Совет Иттифоқи биринчилиги учун «Б» класси бўйича қатнашаётган футбол командаларининг навбатдаги учрашувлари бўлиб ўтди. Фарғонада маҳаллий спартакчилар Тошкентлик «Меҳнат» спортчилари билан учрашдилар. Ҳар иккала команданинг уринишига қарамай, ҳисоб 0:0 бўлиб тугади.

Самарқанд шаҳрида бўлиб ўтган мусобақа ҳам шиддатли кураш остида ўтди. Маҳаллий динамочилар Ленинободнинг «Памир» командаси билан учрашдилар. Бу ўйинда ленинободликлар ғайрат билан ўйнаб динамочиларни катта ҳисоб (5:2) билан мағлубиятга учратдилар.

СССР ташқи ишлар министри А. А. ГРОМИКОнинг БМТ Хавфсизлик Кенгашининг раисига телеграммаси

13 июлда СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Хавфсизлик кенгашининг раиси Хосе А. Корреа жанобларига телеграмма юборди. Телеграммада СССР ҳукумати «Америка Қўшма Штатлари ҳарбий авиациясининг Совет Иттифоқига қарши қаратилган ва умумий тинчликка хавф туғдирадиган янги агрессив ҳаракатлари тўғрисида»ги масалани кўриб чиқиш учун шошилинч тарзда хавфсизлик кенгашини чақиришни илтимос қилиши хабар қилинади.

Бу масалани шошилинч кўриб чиқиш зарурлиги шундан келиб чиқадики, дейилади телеграммада, 23 майдан 27 майгача иттифоқ кенгашида муҳокама қилинган иш, яъни Қўшма Штатлар ҳарбий самолётларининг Совет Иттифоқи ҳаво чегараларига агрессив равишда бостириб киришлари давом этмоқда ва тинчликни сақлаш ишини жиддий хавф остида қолдирмоқда.

Телеграммада айтилишича, БМТ уставига мувофиқ, халқаро тинчлик ва хавфсизликни сақлаш учун асосий масъулиятни ўз зиммасига олган хавфсизлик кенгаши АҚШ томонидан давом эттирилаётган иғвогарлик ҳаракатлари масаласини кўриб чиқади ва Америка Қўшма Штатларининг тинчлик иши учун хавфли бўлган ана шу ҳаракатларини тўхтатиш учун зарур тадбирларни қабул қилади, деб Совет ҳукумати умид билдиради.

А. А. Громико телеграмма копиясини БМТ бош секретари Даг Хаммершельдга юборди.

Телеграммага илова қилинган тушунтириш хатида Америка ҳарбий самолётининг шу йил 1 июлда Совет Иттифоқи чегарасини агрессив тарзда бузганлигининг тарихи баён қилинади. (ТАСС).

ЖАҲОН ХАЛҚЛАРИ ИҒВОГАРЛАРНИ ҚОРАЛАМОҚДА

Чет эл газеталарининг ёзганлари

Америка Қўшма Штатларининг Совет Иттифоқига қарши янги иғвогарлигини жаҳон жамоатчилиги ва матбуоти ғазаб билан қораламоқда. Газеталар Н. С. Хрушчев матбуот конференцияси материалларини тўла ёки батафсил баён қилган ҳолда босиб чиқардилар, шунингдек Америка ҳукумати ҳаракатларига мисли кўрилмаган хиёнат деб баҳо берадиган мақолаларни эълон қилдилар.

Венгриянинг «Мадьяр немзет» газетаси бош мақоласида таъкидлаб ёзадики, бу ҳаракатлар билан АҚШ раҳбарлари ўзларининг бефаҳмликларини ва ўз сиёсатларининг жинояткорона масъулиятсизлигини фош қилдилар. Пентагонда, Оқ уйда, деб ёзади газета, жоҳил, масъулиятни сезмайдиган ва бунинг устига чекланган кишилар ўтирибдилар. Улар ўз халқларининг элементар манфаатларини сира қадрламаётирлар, икки юзлама ва хатарли ўйин олиб бормоқдалар. Буларнинг ҳаммаси халқаро аҳволни стабиллаштиришни, бутун дунёдаги тинчликни жиддий хавф остида қолдирмоқда.

Америка жосус самолётининг Совет Иттифоқи ҳаво чегарасини бузганлиги Польша матбуотининг диққат марказида турибди. «Трибуна люду». «Жице Варшави», «Жолнеж вольности» газеталари Н. С. Хрушчевнинг пресс конференциясидаги баёнотини ва жавобларини қисқартирмасдан босиб чиқарди.

СССР халқларни огоҳлантириб айтмоқдаки, АҚШ ҳукумати жаҳон тақдири билан хатарли ўйин олиб бормоқда, деб таъкидлайди «Трибуна люду». Газета Американинг СССРга қарши қаратилган янги иғвогарлиги устида тўхталиб, бундай деб ёзади: «РБ-47» бомбардимончи самолёти ҳалок бўлганидан кейин Вашингтонда таъкидлашларича, Пауэрс самолётининг учишидан мақсад гўё «метеорологик тадқиқотлар» бўлгани каби «РБ-47» самолётининг зарарсиз учишидан мақсад «электромагнит тадқиқотлар»дан иборат бўлган. Аслида эса, «РБ-47»нинг учиши «У-2»ни учириш сиёсатининг давомидир. Иккала ҳолда ҳам бутун дунё кўз олдида бунинг учун масъулият Қўшма Штатларнинг ҳозирги ҳукумати зиммасига тушади.

СССР чегараси устидаги кейинги иғвогарлик муносабати билан, деб ёзади «Дзенник людови», ёппасига ва батамом қуролсизланиш ҳақидаги совет таклифларини амалга оширишнинг актуаллиги ва шошилинч зарурлиги жуда яққол бўлиб қолди.

Болгар халқи, — деб ёзади «Работническо дело» газетаси, — Қўшма Штатлар ҳукмрон доираларининг агрессив ҳаракатларидан чуқур ғазабланди. Болгар халқи Совет Иттифоқининг халқлари билан ва бошқа социалистик мамлакатларнинг халқлари билан биргаликда, дунёдаги барча тинчликсевар кишилар билан биргаликда, олов билан хатарли ўйнашишни тўхтатишни қатъий талаб қилади».

«Жаҳон кескинлик вазиятида яшашни истамайди, деб ёзади яна бир болгар газетаси («Отечествен фронт»). — Инсоният иғвогарларни ёмон кўради. Шу сабабли у, бугун Америка агрессорларини қоралайди. АҚШнинг халқлар ўртасида чинакам ҳамкорлик ва ҳамжиҳатлик бўлишига асос солишни истамаётганлигини қоралайди». АҚШ, деб ёзади пировардида газета, хатарли ва хавфли ўйин олиб бормоқда. Бу хатарли ўйинга чек қўйиш зарур. Рўй берган ҳозирги вазиятда ҳеч ким пассив бўлиб қола олмайди. Тинчликни бузаётганлар шуни тушуниб олишлари керакки, бутун дунё уларни қораламоқда ва уларга нафрат билдирмоқда. Улар шуни билишлари керакки, уларнинг ҳар бир авантюраси шармандали барбод бўлади.

Ҳиндистонда чиқадиган «Нав бхарат таймс» газетаси Америка самолётининг совет чегарасини бузишидан иборат янги фактни шарҳлаб, редакцион мақоласида бундай деб ёзади: «Америка «РБ-47» самолётининг совет территориал сувлари устида яксон қилиниши Америка умумий тинчликни ўрнатиш мақсадида чақирилган юксак доирадаги кенгашнинг барбод бўлишига сабаб бўлган ҳаракатларидан ҳали ҳам воз кечмаганлигини кўрсатади. АҚШ нинг бу сиёсати тинчлик манфаатларига мос эмаслир. «У-2» самолёти билан бўлган жуда хавфли можародан кейинги бу можаро Қўшма Штатларнинг ниятларида ҳеч қандай ўзгариш бўлмаганлигини кўрсатувчи далилдир».

Газета шу муносабат билан Америка самолётларининг Осиё ва Африкадаги базалардан фойдаланишига қарши чиқади.

Совет Иттифоқининг АҚШ, Англия ва Норвегияга юборган ноталари устида тўхталиб, «Нав бхарат таймс» таъкидлаб ёзадики, Совет Иттифоқининг бу давлатларга юборган огоҳлантириши Қўшма Штатларнинг Совет Иттифоқига қарши жосуслик фаолиятида уларга ёрдам кўрсатаётган бошқа мамлакатларга ҳам тааллуқлидир.

СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчевнинг матбуот конференцияси Қоҳира газеталарининг асосий темаси бўлиб қолди. «Алжумхурия гаридат ашшаоб» газетасининг бош редактори Нашашиби Совет Иттифоқига қарши америка ҳарбийларининг янги иғвогарлигини қоралаб, бундай деб ёзади: «Қўшма Штатлар янги жиноят қилдилар. Совет Иттифоқи ҳаво чегарасини бузган ва уриб туширилган иккинчи америка жосуслик самолёти билан бўлган можаро АҚШнинг илгаригидек агрессив мақсадларда эканлигини, АҚШ президенти эса, бутун дунёга қарши яна ҳаракат қилганлигидан далолат беради... Мақола автори таъкидлаб ёзадики, президент Эйзенхауэр Қўшма Штатлар томонидан Совет Иттифоқига қарши ўтказилаётган иғвогарлик учун жавобгар бўлиши керак.

Германия Демократик Республикаси, Чехословакия, Мўғулистон Халқ Республикаси, Япония ва бошқа мамлакатларнинг газеталари Америка ҳарбийларининг иғвогарлигини ғазаб билан қораламоқдалар. Жаҳон халқлари уруш иғвогарларига лаънат ўқимоқдалар, олов билан хавфли ўйинни тўхтатишни талаб қилмоқдалар. (ТАСС).

Редактор И. РАҲИМОВ.

БУЮК ЖАНГ

Поляк халқи бу йил ўз давлатининг минг йиллигини байрам қилади. Бу шонли кунни Польша меҳнаткашлари билан биргаликда мамлакатимизнинг барча халқлари нишонлайдилар.

Поляк халқи ўтмишда ўн аср мобайнида бошидан жуда кўп азоб-уқубатларни кечирганлигини совет кишилари яхши биладилар. Польша меҳнаткашларига феодал тузуми ва капиталистик қулликка қарши, чоризм ёки Пруссия юнкерларига қарши асрлар давомида кураш олиб боришга тўғри келди.

Мамлакатимиз халқлари билан поляк халқи ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорлик традицияларини кучайтиришда Грюнвальд ёнида бўлган жанг жуда катта роль ўйнаган ажойиб воқеалардан бири бўлди. Грюнвальд майдонида 1410 йил 15 июлда славян лашкарлари ўша замоннинг энг яхши қуролланган Тевтон ордени армиясини батамом тор-мор келтирган эди. Бу ерда поляк ва рус, украин ва белорус, литва ва чех полклари ёнма-ён туриб жанг қилдилар. Шундан буён орадан 550 йил ўтди. Бу жанг герман феодаллари IX асрдан бошлаб бирин-кетин амалга оширган, «Шарққа ҳамла» деб аталувчи ҳамлага берилган энг шиддатли зарба эди.

Германия феодалларининг ғарбий славян халқларига ва Болтиқ бўйи мамлакатлари халқларига қарши дастлабки агрессияси герман империясининг уларга тўғридан-тўғри қилган ҳужумлари тусини олди. XIII асрда поляк ва пруссия тупроғига алдов йўли билан ўрнашиб олган Тевтон ордени қўшни халқларга қарши шиддатли кураш олиб бориб, уларнинг ерларини босиб олди ва хонавайрон қилди. Тевтон ордени Польша ва Болтиқ бўйи мамлакатларининг ерларигагина эмас, балки Ғарби-Шимолий Рус тупроғига ҳам ёпишиб олди. Рус тупроғига бостириб кирган ана шу немис рицарлари ажойиб саркарда Александр Невскийнинг Чуд кўли музларида етказган зарбасини кўпроқ едилар.

Орадан бир неча йил ўтгандан кейин Тевтон ордени даҳшатли ва хавфли куч бўлиб қолди. У Германия империясидан, шунингдек Рим мулкдорларидан ғоят катта моддий, ҳарбий ва сиёсий ёрдамни муттасил олиб турди. Натижада XIV асрнинг охирига келибоқ, Тевтон ордени Польша ва Литванинг давлат сифатида яшашига бевосита таҳдид қилиб турган кучли давлат бўлиб қолди ва у ғарби-шимолий Рус ерларини ўзига бўйсундирмоқчи эканлигини очиқ айтди.

Орден давлатининг қўшни давлатлар территориясини тўхтовсиз босиб олиши христианликни ўрнатиш ва тарқатиш ниқоби остида давом эта берди.

Орден давлати Польша ва Литванинг иқтисодий жиҳатдан тараққий этиши учун ҳам жуда катта хавф туғдирди. Немис рицарлари Шарқий Поморьени босиб олиб, Польшани денгиздан ажратиб қўйдилар. Улар Болтиқда Польшанинг улуғ Висла дарёси бўйида мустаҳкамланиб олиб, ўзларига қўшни халқларни иқтисодий жиҳатдан шафқатсиз эксплуатация қилдилар.

Тевтон ордени ўз экспанциясини иқтисодий, диний ва сиёсий воситалар билан амалга оширди, бироқ, у урушни ўз сиёсатининг энг ишончли воситаси деб билди. 1409—1411 йиллардаги «Буюк жанг» ана шундай урушларнинг бири эди. Тевтон рицарлари бу урушни Литва ва Польшага қарши олиб бордилар. Қаҳрамон жемайтларнинг Тевтон рицарлари зулмига қарши кўтарган қўзғолони урушнинг бошланиб кетишига сабаб бўлди. Ана шу уруш давомида Грюнвальд ёнидаги жанг бошланиб кетди. Бу ўрта асрдаги энг катта ва қонли жанглардан бири эди.

Асосий кучлари немис салб юриш қатнашчилари — рицарларидан иборат бўлган орден армияси Ғарбий Европанинг турли мамлакатларидан, аввало Германия империясидан жуда кўп ёлланиб кирганлардан ташкил топган эди. Улар ўтакетган авантюристлар ва айш-ишрат ахтарувчилар ҳамда ўз қиличини кимга бўлса ўшанга сотишга тайёр турган кишилар эди.

Иттифоқчи поляк-литва қўшинлар бу жангда тўла ғалаба қозонди. Немис рицарлари ўлганлар бўлиб 18 минг кишини ва ярадор, асир тушганлар бўлиб 14 минг кишини талафот берди. Ғолиблар кўпгина ўлжа қўлга туширдилар.

1411 йилда бўлган «Буюк жанг» Торунда сулҳ битими имзоланиши билан тамом бўлди.

Н. С. Хрушчев 1959 йил 17 июлда Шчецинда бўлган митингда сўзлаган нутқида Грюнвальдда эришилган ғалабанинг аҳамиятига баҳо бериб, бу жанг Грюнвальд халқларининг хотирасида чет эл босқинчиларига мардларча қаршилик кўрсатишнинг мисоли бўлибгина қолмасдан, балки халқларнинг бирлиги ўзларига таҳдид қилиб турган босқинчи устидан ғалаба қозонишнинг йўли ҳамдир, — деган эди.

Грюнвальд ёнидаги жанг халқлар дўстлиги ва ўзаро ёрдам беришнинг ажойиб намунаси бўлибгина қолмасдан, балки катта тарихий сабоқ ҳамдир. Бизнинг иттифоқимизни бузмоқчи бўлиб, яна урушга тайёрланаётганлар шуни билиб олсинки, бу тарихий сабоқни халқларимиз унутган эмаслар.

И. ГРЕКОВ, В. КОРОЛЮК,
тарих фанлари кандидатлари.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 15/VII да **Флория Тоска**, 16/VII да **Майсаранинг иши**.

АНДИЖОН МУЗДРАМА ТЕАТРИ (Ҳамза номли театрнинг ёзги биносида) — 15/VII да **Холисхон**, 16/VII да **Ишқ билан ўйнашма**.

КИНО

Руслар совғаси — «ВАТАН», «ИСКРА», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (2-залда кундуз соат 12, 4 ва кеч 8 да), «ФЕСТИВАЛЬ» (кеч 9-15 минут ва 11-да), ТЕЛЬМАН номли (кеч 9 ва 10-50 минутда), «ПОБЕДА» (кеч 9-15 минут ва 11 да).

Баҳорда бўлган воқеа — «МИР», СОБИР РАҲИМОВ номли, «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун), «ЁШ ГВАРДИЯ» (кундуз соат 5, кеч 6-45 минут, 8 ярим ва 10 да), «ШУҲРАТ» (кеч 9 ва 11 да), «КАФАНОВ номли, «УДАРНИК» (кеч 9-15 минут ва 11 да).

Биринчи кўришиш — «ДРУЖБА» (2-залда), «СПУТНИК» (1-залда), НАВОИЙ номли, «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «ЁШ ГВАРДИЯ» (эрталаб соат 10, 11-45 минут, кундуз 1 ярим, 3-15 минутда), СОБИР РАҲИМОВ номли (кеч 8 ва 10 да), «ХЕВА», ПУШКИН номли, НАВОИЙ номли (ёзги, кеч соат 9-15 минут ва 11 да).

Ўғлим уйланади — «ВАТАН» (кундуз соат 2 ва 4 да).

Севги ва кўз ёши — НАВОИЙ номли (қишки, кеч соат 8 ва 10).

Акуланинг тиши — «СПУТНИК» (кундуз соат 2, кеч 6 ва 10 да), «ВАТАН» (ёзги, кеч 9-10 минут ва 10-50 минутда).

Мексика серенадаси — «ДРУЖБА» (1-залда кундуз ва кечқурун).

Кўк ўқ (ўзбек тилида кеч соат 9-10 минутда), **Ғаучолар уруши** (кеч 10-40 минутда) — «ОКТЯБРЬ».

Севги ва кўз ёши — СОБИР РАҲИМОВ номли (ёзги, кеч соат 9 ва 11 да).

Тинчликнинг биринчи куни — СТЕПАН РАЗИН номли (кеч соат 9-10 минут ва 10-50 минутда).

Юборилмаган хат — ФРУНЗЕ номли (кеч соат 9 ва 11 да).

Охунбобоев номли 1-республика медицина билим юрти

1960/61 ўқув йилида

санитария фельдшери, фельдшер-лаборант, фармацевтика тиш-техника бўлимларига

ўқувчилар қабул қилади

Тиш-техника ва санитария фельдшери бўлимларида дарслар ўзбек тилида олиб борилади.

10-синф ҳажмида маълумотли, 30 ёшгача бўлган кишилар қабул қилинади.

Медицина билим юртига кирувчилар директор номига ариза ёзиб, қуйидаги ҳужжатларни қўшиб берадилар: махсус ўрта ўқув юртига кириш учун кейинги иш жойидан партия, касаба союз, комсомол ва бошқа жамоат ташкилотлари, саноат корхоналари ва муассасаларнинг раҳбарлари, шунингдек колхозчилар учун колхоз правлениеси томонидан бериладиган характеристика, икки йиллик ва ундан ошиқ амалий иш стажи бўлган кишилар учун меҳнат дафтарчасидан (корхона ёки муассаса раҳбари тасдиқлаган) кўчирма, колхозчилар учун — колхозчи дафтарчасидан колхоз правлениеси тасдиқлаган кўчирма, маълумоти ҳақидаги гувоҳнома (аттестат)нинг асл нусхаси, таржимаи ҳол, 3х4 сантиметр катталигида 3 та фотокарточка, 286-форма медицина справкаси, туғилганлиги ҳақидаги гувоҳноманинг копияси, турар жойдан справка. Паспорт, ҳарбий билет ёки приписка гувоҳномаси (аскарликка чақирилиш ёшидагилар учун) шахсан келтирилади.

Ҳужжатлар 31 июлгача қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари 1 августдан 20 августгача ўтказилади.

Дарслар рус тилида олиб бориладиган группаларга кирувчилар: рус тили ва адабиётидан (ёзма иншо), СССР тарихидан (оғзаки), дарслар ўзбек тилида олиб бориладиган группаларга кирувчилар: ўзбек тили ва адабиётидан (ёзма иншо), СССР тарихидан (оғзаки), рус тили ва адабиётидан (оғзаки) имтиҳон топширадилар.

Стипендия умумий тартибда берилади. Узоқ областлардан келганлар ётоқ билан имкон борича таъминланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Киров район, Барнаул кўчаси, 9-уй, телефон — 41-293, 43-842 (10-трамвай, 2-троллейбуснинг «Рабочий городок» остановкаси).

БИЗНИНГ АДРЕСИМИЗ: ТОШКЕНТ, «Правда Востока» кўчаси 26 уй

КОММУТАТОР — 26334, 33262. Редакция бўлимларининг телефонлари: партия турмуши — 27604. Пропаганда - 31226. Саноат ва транспорт — 34780. Совет қурилиши — 27604. Қишлоқ хўжалиги - 34455. Адабиёт ва санъат - 32036. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 31524. Маҳаллий ахборот - 34524. Оммавий ишлар ва хатлар — 29005. Секретариат — 33469, 32347. Эълонлар - 28142.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси.

Р. 01947. Нашр. А. № 164.